

**Міністерство освіти і науки України Ніжинський державний
університет імені Миколи Гоголя Факультет філології, історії
та політико-юридичних наук**

Кафедра всевітньої історії та міжнародних відносин Середня

освіта (Історія)

014.03 Середня освіта (Історія)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

**ІННОВАЦІЙНА МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ПОДІЙ НА
ОСНОВНИХ ТЕАТРАХ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ В
ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ**

Студента Кривуци Артема Віталійовича

Науковий керівник

Желіба Олександр Володимирович

к.п.н., викладач кафедри історії та
міжнародних відносин

Ніжинського державного університету ім..

М.Гоголя

Рецензент _____

Рецензент _____

Допущено до захисту.

Завідувач кафедри _____

Ніжин 2023

Анотація

Досліджуючи питання «Інноваційна методика вивчення на основних театрах Другої світової війни в шкільному курсі всесвітньої історії», наукову роботу було поділено на два розділи, які в свою чергу складаються з двох трьох підрозділів. Дана тема досліджень про необхідність відповідати викликам сучасності, забезпечуючи ефективний розвитку освіти та підготовку учнів до швидкозмінюваного світу вивчаючи курс Всесвітньої історії.

У другому розділі подано інформацію, про інноваційні методики викладання Другої світової війни. Аналіз нестандартного інноваційного методу викладання, його переваги та недоліки. Крім цього, розглянуте питання про впровадження інноваційних методів та їх застосування на уроках історії.

Ключові слова: шкільний курс історії, інноваційні технології, Друго світова війна, методи навчання, технології. **Abstract**

Researching the topic "Innovative Teaching Methods Based on Major Theatres of World War II in the High School World History Curriculum," the academic work was divided into two sections, each consisting of two or three subsections. This research addresses the necessity of responding to contemporary challenges, ensuring the effective development of education, and preparing students for a rapidly changing world through the study of World History.

In the second section, information is presented on innovative teaching methods for World War II. The analysis of a non-traditional innovative teaching method, its advantages, and disadvantages is provided. Additionally, the implementation of innovative methods and their application in history classes is discussed.

Key words: high school history curriculum, innovative technologies, World War II, teaching methods, technologies.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I ТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	9
1.1. Дидактичні особливості традиційних методів вивчення військової історії	9
1.2. Використання традиційних методів навчання при вивченні Другої світової війни.....	19
РОЗДІЛ II ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	26
2.1. Дидактичні особливості інноваційних методів вивчення військової історії.....	26
2.2. Використання інноваційних методів навчання при вивченні Другої світової війни.....	34
2.3. Впровадження інноваційних методик в освітній процес.....	50
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62

ВСТУП

Історія людства на перетині ХХ століть стала свідком найбільших та найболючіших подій, що вплинули на подальший розвиток суспільства. Серед цих важливих історичних етапів вибух Другої світової війни визначається як вирішальний момент, що визначив не лише політичний ландшафт, але і культурний, економічний, та соціальний контекст. Саме вивчення подій Другої світової війни стає важливим елементом освітнього процесу, зокрема в рамках шкільного курсу всесвітньої історії.

Друга світова війна - це одна з найважливіших подій в історії людства. Вона мала величезний вплив на розвиток світової політики, економіки та культури. Вивчення Другої світової війни є важливим компонентом шкільного курсу всесвітньої історії.

Традиційні методи навчання, які використовуються для вивчення Другої світової війни в школі, мають ряд переваг. Вони дозволяють учням ознайомитися з основними поняттями та принципами військової історії Другої світової війни, а також розвинути критичне мислення та творчі здібності. Однак, традиційні методи навчання мають і ряд недоліків. Вони можуть бути досить сухими та малоцікавими для учнів. Крім того, вони не завжди дозволяють учням глибше зрозуміти причини та наслідки Другої світової війни.

У зв'язку з цим актуальним є розробка інноваційних методів навчання, які б дозволили зробити вивчення Другої світової війни більш цікавим і захоплюючим для учнів, а також сприяли б їхньому глибшому розумінню цієї події. У педагогічній інтерпретації інновація означає нововведення, що поліпшує хід і результати навчально-виховного процесу. Інновацію можна розглядати як процес (масштабну або часткову зміну системи і відповідну діяльність) і продукт (результат) цієї діяльності. Таким чином, інноваційні педагогічні технології як процес – це *«цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій і засобів, що охоплюють цілісний навчальний процес від визначення його мети до очікуваних результатів»*.

Дослідники проблем педагогічної інноватики намагаються пов'язати поняття педагогічної інновації з такими якостями, як корисність, прогресивність, позитивність, сучасність. Зокрема, С. В. Просяник вважає, що новим у педагогіці є не лише ідеї, підходи, методи, прийоми, які ще не були запроваджені чи використані в таких поєднаннях, а й елементи процесу навчання, які прогресують щоб ефективно вирішувати навчальні завдання в мінливих умовах і ситуаціях . Дане питання розглядали й О.Арламов,[4] М.Бургін [3], В.Журавльов [18; 19], Н. Юсуфбекова, А. Ніколс [2] та ін., вони намагаються співвіднести поняття нового у педагогіці з такими характеристиками, як корисне, прогресивне, позитивне, сучасне, передове.

Зокрема, В. Загвязинський вважає, що нове у педагогіці – це не лише ідеї, підходи, методи, технології, які у таких поєднаннях ще не висувались або ще не використовувались, а й той комплекс елементів чи окремі елементи педагогічного процесу, які несуть у собі прогресивне начало, що дає змогу в ході зміни умов і ситуацій ефективно розв'язувати завдання виховання та освіти. Досягнути цього можливо за рахунок інноваційного підходу, створюючи інтерактивне середовище.

В даній роботі ми розглянемо види навчання, розглянемо їхню проблематику, недоліки та переваги, також поговоримо та проаналізуємо деякі види навчання і зробимо висновки про їх ефективність в шкільній програмі. Активно будемо розглядати дані методи для вивчення воєнної історії Другої світової війни .

Актуальність теми та ступінь її розробки: Справжній вибух інформації, який сучасне покоління переживає завдяки легкому доступу до різноманітних джерел через Інтернет і соціальні мережі, став великим викликом та одночасною можливістю для сучасної освіти. На перший погляд, це потужне навантаження інформацією може викликати переповнення та втому у навчанні, проте, в подальшій перспективі, це стає ключовим стимулом для розвитку навичок обробки та критичного аналізу інформації, що є критичними для сучасного життя.

Сучасні учні, виростаючи в інформаційному суспільстві, мають можливість не лише отримувати фактичні дані, але і розвивати унікальні навички, які дозволяють їм відокремлювати суттєву інформацію від надлишкової та критично оцінювати подані факти. Підлаштування навчання під ці можливості означає переосмислення традиційних методів викладання та впровадження інноваційних підходів, спрямованих на розвиток аналітичного мислення та креативності.

Навички обробки інформації стають не лише умінням швидко знаходити необхідну інформацію, але і умінням її систематизувати, порівнювати та

адекватно оцінювати. Учні, які можуть ефективно опрацювати велику кількість даних, стають більш незалежними у своєму навчанні та подальших дослідженнях.

Критичний аналіз інформації в сучасному світі є необхідним елементом громадянського суспільства. Учні, які можуть критично оцінювати інформацію, приймаючи виважені рішення, стають активними учасниками суспільства, здатними впливати на події та формувати світову думку.

Отже, підлаштування навчання під вибух інформації в сучасному світі не тільки вирішує проблему перевантаження, а й стає стратегічно важливою ініціативою для формування компетентного, критично мислячого та адаптивного покоління.

Вивчення історії, зокрема періоду Другої світової війни та військової історії в цілому, завжди залишається актуальним завданням у галузі освіти. Сучасна шкільна програма надає значення розумінню та аналізу подій, що визначили подальший хід людської історії. Однак, щоб ефективно передати цю історію молодому поколінню, необхідно поєднувати традиційні та інноваційні методи навчання. Вдосконалення методики навчання воєнної історії Другої світової війни для сучасних дітей важливо з кількох причин. Важливою причиною є те, що сучасні діти живуть у зовсім іншому світі, ніж діти, які росли під час Другої світової війни. Вони мають доступ до величезної кількості інформації, у тому числі до інформації, яка може бути спотвореною або неправдивою. Важливо, щоб діти отримували об'єктивну та неупереджену інформацію про Другу світову війну. [36]

Традиційні підходи можуть не відповідати вимогам сучасного освітнього середовища, де важливу роль відіграє інтерактивність, розвиток критичного мислення, та формування аналітичних навичок. Окрім того, школярі мають визначити та оцінити роль своєї країни в цих подіях, що додає складності вивченню матеріалу та вимагає нових підходів. [12]

Використання сучасних методів і прийомів навчання воєнної історії Другої світової війни для сучасних дітей є актуальним напрямком досліджень у галузі педагогіки та методики навчання історії. Вчені, які займаються дослідженнями в цьому напрямку, вважають, що використання сучасних методів і прийомів навчання дозволяє зробити процес вивчення воєнної історії Другої світової війни більш цікавим і захоплюючим для сучасних дітей. Це сприяє підвищенню їхнього інтересу до цієї теми, а також дозволяє їм глибше зрозуміти причини та наслідки Другої світової війни.[42]

Мета дослідження: Розробити систему інноваційної методики вивчення подій на основних театрах Другої світової війни в шкільному курсі всесвітньої історії.

Об'єкт дослідження: Об'єктом дослідження є шкільний курс всесвітньої історії. **Предмет дослідження:** Предметом дослідження є методи, засоби та технології вивчення тем Другої світової війни, враховуючи різні аспекти – військові, політичні, соціальні, економічні.

Виходячи з мети кваліфікаційної роботи ми можемо чітко визначити **завдання дослідження**, які стоять перед нами:

1. Виокремити недоліки та обмеження традиційних підходів, які не враховують сучасні вимоги та потреби учнів.
2. Провести аналіз сучасних методів вивчення історії, зокрема подій Другої світової війни, що використовуються в шкільному курсі всесвітньої історії.
3. Проаналізувати інноваційні та інтерактивні методи вивчення подій Другої світової війни, спрямовані на залучення учнів до активної участі.
4. Дослідити наявну практику використання інноваційних методів навчання при вивченні Другої світової війни.
5. Розробити рекомендації для вчителів щодо використання інноваційної методики в шкільному курсі всесвітньої історії на прикладі Другої світової війни.

Методи дослідження: при написанні кваліфікаційної роботи використані як загальнонаукові, так і спеціальні методи досліджень. При роботі з теоретичною частиною, а саме визначення особливостей традиційних методів навчання, застосування загальнонаукових методів, таких як аналіз, синтез, порівняння та узагальнення, допомагає систематизувати та структурувати наявні знання в цілісний погляд. Аналітичний підхід дозволяє розглядати різні точки зору та виділяти основні принципи традиційних методів.

Спеціальні методи досліджень використовуються для глибшого розуміння особливостей конкретних тем чи аспектів, пов'язаних із застосуванням традиційних методів навчання. Наприклад, аналіз результатів педагогічних експериментів, опитування вчителів та учнів, а також вивчення літератури про педагогічний процес можуть слугувати спеціальними методами. У практичній частині кваліфікаційної роботи, яка стосується застосування інноваційного навчання при вивченні Другої світової війни, ми використовували методи емпіричного дослідження. Ці методи базуються на спостереженнях, експериментах та аналізі конкретних практичних випробувань новаторських підходів у навчанні. [15]

Одним з основних методів є педагогічний експеримент, де ми впроваджували інноваційні методи навчання у реальному освітньому процесі. Цей експеримент дозволяє оцінити ефективність нових методик, виявити їхні переваги та недоліки, а також здобути конкретний досвід використання інновацій у вивченні історії. для виявлення конкретних тенденцій чи ефективності методів.

Практичне значення одержаних результатів: *теоретичне* значення полягає у обґрунтуванні наукових позицій та виведенні власних висновків у питаннях дослідження особливості традиційних методів навчання.

Практичне значення дослідження полягає у впровадженні інноваційного методу навчання в освітнє середовище.

Джерелами дослідження виступили теоретичні наукові матеріали: наукові статті, монографії, зокрема дисертації, а також інші вітчизняна наукова та зарубіжна література, статистичні та цифрові дані, а також публікації в мережі Інтернет, які прямо або опосередковано торкаються висвітлення окремих аспектів досліджуваного питання.

Апробація результатів магістерського дослідження відбулася шляхом виступів на університетській «Конференції молодих науковців» в місті Ніжин (травень 2023 року). За темою магістерського дослідження здійснено публікація в «Вісник студентського наукового товариства» на тему «**Використання гри Hearts of Iron в шкільному курсі історії**».

Структура та обсяг роботи: дана кваліфікаційна робота складається зі вступу, основної частини, яка включає в себе два окремих розділи (кожен з розділів містить окремі пункти), які висвітлюють окремі особливості досліджуваного питання, висновків, списку використаних джерел та анотацій.

У першому розділі висвітлюється питання особливостей традиційного навчання при вивченні Другої світової війни на уроках історії, їх впровадження, ефективність та результативність. У другому розділі – особливості інноваційного навчання, його види, методи застосування та впровадження, ефективність і тд.

РОЗДІЛ I ТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1.1. Дидактичні особливості традиційних методів вивчення військової історії.

Військова історія є однією з найважливіших тем в курсі всесвітньої історії. Вона вивчає військові події, явища і процеси, що відбувалися в минулому, а також їх вплив на розвиток суспільства. Вивчення військової історії має велике значення для формування у молоді патріотизму, почуття

гордості за свою країну, а також для розуміння сучасного світу. У цій праці ми розглянемо особливості дидактичних матеріалів та як вони впливають на вивчення військової історії. [5]

Отож, вивчення військової історії має ряд особливостей, які необхідно враховувати при розробці і проведенні уроків. По-перше, військова історія є складною і багатогранною темою. Вона охоплює широкий спектр питань, включаючи причини воєн, їх перебіг, наслідки, а також роль військової справи в розвитку суспільства. По-друге, військова історія має яскраво виражений емоційний аспект. Війни - це завжди трагедія, яка приносить смерть і страждання. Тому вивчення військової історії не може бути сухим і беземоційним. Важливо викликати у учнів інтерес до цієї теми, а також емоційне співпереживання учасникам подій. По-третє, військова історія має практичне значення. Вона допомагає учням зрозуміти сучасний світ, а також сприяє їхньому морально-патріотичному вихованню. [8]

Саме тому, роблячи висновки з вище написаного можемо сказати, що для того, щоб учні ефективно засвоїли знання з даної теми, викладам потрібно поставити завдання при вивченні з учнями військової історії, які можна розділити на три основні групи:

- **Пізнавальні завдання**

Ці завдання спрямовані на формування у учнів знань про військові події, явища і процеси.

- **Розвиваючі завдання**

Даний вид завдань спрямований на розвиток у учнів пізнавальної активності, логічного мислення, вміння аналізувати і синтезувати інформацію.

- **Виховні завдання**

Мета завдання спрямована на формування у учнів патріотизму, почуття гордості за свою країну, а також на їхнє морально-патріотичне виховання.

Для вивчення військової історії можна використовувати різні методи і засоби навчання. Але слід зауважити, що вибір методів і засобів навчання

залежить від конкретних навчальних завдань, вікових особливостей учнів та інших факторів. Однак, важливо, щоб вони були різноманітними, що сприятиме ефективному засвоєнню навчального матеріалу. У цьому розділі ми розглянемо саме дидактичні особливості традиційних методів вивчення військової історії.

Зазвичай до традиційних методів вивчення військової історії відносять:

- **Розповідь** - це усний виклад навчального матеріалу. Вона може бути традиційною або історизованою.
- **Бесіда** - це діалог між учителем і учнями. Вона може бути повідомлювальною або евристичною.
- **Лекція** - це розгорнутий теоретичний виклад навчального матеріалу.
- **Наочні методи.** Наочні методи навчання використовують наочні засоби, такі як карти, схеми, фотографії, відео, мультимедійні презентації.
- **Практичні методи** - спрямовані на формування умінь і навичок учнів. До них відносяться робота з історичними документами, історичні ігри, екскурсії, тощо.

Вивчення військової історії має велике значення для формування у молоді патріотизму, почуття гордості за свою країну, а також для розуміння сучасного світу. Дидактика вивчення військової історії вивчає закономірності, методи і засоби навчання та виховання з цієї теми. Важливо враховувати особливості вивчення військової історії при розробці і проведенні уроків. Саме тому, ми розкриємо дидактичні особливості традиційних методів навчання у вивченні військової історії, ми будемо більш детально розглядати деякі з вище перелічених методів, розглянемо їх функції, особливості, переваги та недоліки.

[5]

В сучасному освітньому середовищі використовуються різноманітні методи навчання, спрямовані на найбільш ефективне сприйняття та розуміння навчального матеріалу. Давайте розглянемо кожен з них, розберемося чим

вони відрізняються один від одного, розберемо унікальність кожного методу та як спрямованістю на активізацію пізнавальної діяльності учнів.

Лекція – це усний виклад навчального матеріалу викладачем. Лекції є ефективним методом для надання учням ґрунтовних знань про події Другої світової війни. Для підвищення ефективності лекції викладач може використовувати наочні посібники, мультимедійні засоби, а також інтерактивні методи навчання.

Семінар - це форма групового навчання, яка передбачає обговорення певної теми за участю викладача та учнів. Семінар є ефективним методом для розвитку критичного мислення та творчих здібностей учнів.

Давайте розглянемо деякі дидактичні прийоми, які можна використовувати на семінарі з військової історії:

Розподіл учнів на групи

Розподіл учнів на групи може здійснюватися за різними критеріями. Давайте розглянемо деякі приклади з можливих розподілів:

- *Індивідуальні особливості учнів.* Учні можуть бути розподілені на групи за індивідуальними особливостями, такими як інтереси, творчі здібності, лідерські якості.
- *Тематика вивчення.* Учні можуть бути розподілені на групи за тематикою вивчення, щоб забезпечити більш глибоке опрацювання матеріалу.

Але слід пам'ятати, що при розподілі учнів на групи слід враховувати також такі фактори як загальну кількість учнів у класі. Адже якщо в класі мало учнів, то їх можна розподілити на невеликі групи по 3-4 особи. Якщо в класі багато учнів, то їх можна розподілити на більші групи по 5-7 осіб.

Не менш важливою є відповідність критеріїв розподілу цілям навчання. Критерії розподілу учнів на групи повинні відповідати цілям навчання. Наприклад, якщо метою навчання є розвиток критичного мислення, то учнів можна розподілити на групи за рівнем навчальних досягнень або індивідуальними особливостями(дані приклади ми розглядали вище). [34]

Розподіл учнів на групи повинен бути об'єктивним і не залежати від особистих симпатій або антипатій викладача.

Наступною формою традиційного вивчення військової історії є **практичні заняття**. Даний метод вивчення є ефективним для засвоєння учнями практичних навичок. Дана форма навчання передбачає виконання учнями практичних завдань, що допомагає якісніше засвоїти та закріпити вивчений матеріал на лекціях. Тобто, можемо бачити, що такі методи, як лекція та практичні завдання поєднуються та працюють в парі.

Розглянемо дидактичні прийоми, які можна використовувати на практичних заняттях з військової історії.

Одним з найпоширеніших методів є використання історичних документів. Учні можуть виконувати завдання з історичними документами, наприклад, аналізувати карти, схеми, фотографії, відеозаписи. Що ж дає даний метод?

Історичні документи дозволяють учням:

- ***Ознайомитися з першоджерелами інформації про події під час воєнних дій.*** Історичні документи, такі як карти, схеми, фотографії, відеозаписи, містять цінну інформацію, яку неможливо отримати з інших джерел.
- ***Розвинути критичне мислення.*** Аналіз історичних документів вимагає від учнів критичного мислення, оскільки вони повинні вміти оцінювати надійність та достовірність джерела, а також робити власні висновки.
- ***Формувати власну думку про військові події.*** Аналіз історичних документів дозволяє учням формувати власну думку про військові події, оскільки вони можуть самостійно інтерпретувати інформацію, отриману з цих документів.

Даний метод можна інтерпретувати під різний вид історичного аналізу. Наприклад це може бути аналіз карти військових дій, аналіз фотографій військових, аналіз відеозапису військових дій і тд. .

Цікавим та дуже прогресивним є ігровий метод навчання. Даний метод є дуже ефективним та , як показує практика, дуже рідкісним. На жаль, він застосовується не так часто, адже більшість фахівців звикли до формату лекцій та практичних завдань. Але яким би рідкісним він не був, цей метод є традиційним при вивченні військової історії. Завдяки доному методу учні можуть виконувати завдання в рамках ігрових методів навчання, наприклад, відігравати ролі історичних осіб або брати участь у історичних іграх. [36]

Ось кілька прикладів ігрових методів, які можна використовувати при вивченні військової історії:

- **Історичні ролі.** Учні можуть брати на себе ролі історичних осіб і виконувати завдання, пов'язані з цими ролями.
- **Військові ігри.** Учні можуть брати участь у військових іграх, де вони можуть відпрацювати навички ведення бойових дій.
- **Історичні квести.** Учні можуть розгадувати квести, пов'язані з історичними подіями.

Вибір конкретного ігрового методу залежить від цілей навчання та рівня навчальних досягнень учнів.

Заключним методом, який ми розглянемо є використання проектних методів навчання. Учні можуть виконувати завдання в рамках проектних методів навчання, наприклад, готувати презентації, відео, твори тощо. [36]

Використання проектних методів навчання на практичних заняттях з військової історії має ряд переваг. По-перше, проекти дозволяють учням розвинути творчі здібності, адже проекти вимагають від учнів творчого мислення, оскільки вони повинні самостійно розробляти план проекту, збирати інформацію та презентувати результати своєї роботи. Також, під час даного методу учні можуть застосувати отримані знання на практиці. Проекти

дозволяють учням застосувати отримані знання на практиці, що сприяє їх глибокому розумінню матеріалу.

Також перевагою є те, що завдяки цьому методу учень може розвинути навички самоосвіти. Проекти вимагають від учнів самостійно збирати інформацію, що і сприяє розвитку навичок самоосвіти.

Такі методи навчання є важливим компонентом навчального процесу. Вони дозволяють учням ознайомитися з основними поняттями та принципами військової історії, а також розвинути критичне мислення та творчі здібності. Для підвищення ефективності традиційних методів навчання у вивченні військової історії Другої світової війни необхідно використовувати різні дидактичні прийоми, такі як використання наочних посібників, мультимедійних засобів, інтерактивних методів навчання, групової роботи, практичних завдань. [8]

Щодо використання традиційних методів навчання при вивченні військової історії, то варто розглянути такі методи:

- Використовуйте різні дидактичні прийоми, щоб зробити навчання більш цікавим і захоплюючим для учнів.
- Залучайте учнів до активного обговорення матеріалу, щоб вони могли висловити свої думки та ідеї.
- Створюйте ситуації, в яких учні можуть застосувати отримані знання на практиці.

Традиційні методи навчання можуть бути ефективним способом вивчення військової історії, якщо вони використовуються із взаємодією творчого підходу. Але не слід забувати, що тема Другої світової війни дуже насичена і складна і вивчаючи її лише за традиційним методом буде складно. Звичайно, даний метод навчання назавжди залишиться незамінною класикою, але давайте розглянемо деякі недопрацювання цього методу та спробуємо вирішити, як вдосконалити даний метод.

Лекційний метод великою мірою ґрунтується на передачі інформації від вчителя до учнів без активної взаємодії. Сучасні учні, звиклі до швидкої інформації та візуальних подань, можуть відчувати втому та втрату уваги під час тривалих лекцій, особливо коли йдеться про великий обсяг матеріалу, як у випадку історії Другої світової війни. Одноманітні лекції можуть викликати недорозуміння та відсутність зацікавленості учнів. Замкненість на одній формі передачі інформації може призвести до того, що студенти не отримають необхідного різноманіття поглядів та сприйняття історії, що може суттєво позначитися на їхньому зрозумінні подій Другої світової війни.

Один із основних недоліків традиційних методів оцінювання в історії військових конфліктів - це їхній обмежений фокус на фактичних знаннях. Тести та контрольні роботи часто спрямовані на те, щоб перевірити, чи може студент навести точні дати та події, але не враховують аналітичні та критичні навички. Вивчення історії військових конфліктів повинно також сприяти розвитку у студентів здатності аналізувати події, оцінювати їхні причини та наслідки, розуміти роль ключових постатей та формувати власне критичне бачення історії.

Додатковою проблемою є відсутність можливості врахування різноманітних підходів до вивчення історії військових конфліктів. Студенти можуть набувати знання та розуміння через додаткові самостійні дослідження, участь у групових обговореннях, прочитання літератури тощо. Традиційні методи оцінювання не враховують ці альтернативні шляхи навчання, що може призводити до несправедливого визначення успішності та індивідуального росту студентів. [42]

Іншою важливою аспектом є потреба у формуванні в студентів критичного мислення та аналітичних навичок. Традиційні методи оцінювання можуть бути обмежені у здатності вимірювати ці аспекти. Замість цього, оцінювання повинно надавати можливість студентам демонструвати їхню

здатність критично мислити, аналізувати проблеми та розв'язувати їх, що є ключовими елементами вивчення історії військових конфліктів.

Для подолання цих недоліків можливо використовувати сучасні методи оцінювання, такі як портфоліо, проекти, обговорення в групах та індивідуальні дослідження. Вони дозволяють враховувати різноманіття здобутих студентами знань і навичок, а також сприяють розвитку їхнього критичного мислення та аналітичних здібностей.

Отже, необхідно переглядати та адаптувати методи оцінювання в історії військових конфліктів, забезпечуючи більшу різноманітність та справедливість в оцінці студентів. Тільки таким чином можна забезпечити повноцінне вивчення цього важливого предмету та розвиток компетентних і критично мислячих істориків.

Іншою проблемою є втрата контексту при використанні традиційних методів. Воєнна історія включає в себе не тільки битви та стратегічні рухи, але і соціальні, економічні та культурні аспекти. Традиційні методи навчання часто не враховують цю різноманітність, що може призводити до втрати цілісного розуміння історичних подій.

Для подолання цих обмежень можна використовувати інноваційні підходи до навчання. Використання інтерактивних методів, таких як рольові ігри, дебати та проекти, може допомогти студентам відчувати себе часткою історії, а не просто запам'ятовувати факти. Також важливо враховувати різноманіття матеріалів, включаючи первісні джерела, літературні твори та мультимедійні ресурси, щоб студенти могли поглиблювати своє розуміння історії. [21]

У заключенні, вивчення воєнної історії вимагає більше, ніж просто навчання фактам. Це вимагає глибокого розуміння, аналізу та врахування різноманіття аспектів подій. Традиційні методи навчання мають свої межі, і важливо шукати нові шляхи для забезпечення якісного вивчення воєнної історії та розвитку критично мислячих істориків.

Отже, ми розглянули дидактичні особливості традиційних методів вивчення військової історії, які відкривають ряд ключових аспектів, які варто враховувати при визначенні ефективності та доцільності їх використання в освітньому процесі.

Переваги традиційних методів, таких як лекції, тести та контрольні роботи, полягають у їхній структурованості та систематичності. Ці методи дозволяють ефективно передавати фактичні знання та основи історичних подій. Лекції можуть служити зручним засобом для систематизації інформації та визначення основних ключових точок військової історії.

Однак, не дивлячись на ці переваги, традиційні методи також мають свої недоліки. Найважливішою проблемою є їхня обмеженість у розвитку критичного мислення та аналітичних навичок. Вивчення військової історії вимагає більшого, ніж просто запам'ятовування фактів – це вимагає здатності аналізувати, розуміти причини та наслідки, оцінювати стратегії та формулювати власні судження.

Ще одним неменш важливим недоліком є те, що традиційні методи часто не стимулюють активну участь студентів та їх взаємодію. Лекції можуть стати одноманітним процесом, не заохочуючи студентів до самостійного дослідження та обговорення. Це може призвести до втрати зацікавленості та мотивації. Також важливо враховувати, що традиційні методи не завжди враховують індивідуальні особливості студентів та різноманіття їхніх шляхів навчання. Для деяких учнів ефективніше може бути інший підхід, такий як використання рольових ігор чи інтерактивних дискусій. [23]

Отже, вивчення військової історії за допомогою традиційних методів має свої переваги, але й недоліки, які важливо враховувати при плануванні та викладанні. Розуміння цих аспектів дозволить розробити більш збалансований та ефективний підхід до навчання військової історії, сприяючи не лише запам'ятовуванню фактів, але і розвитку критичного мислення та аналітичних здібностей студентів.

1.2. Використання традиційних методів навчання при вивченні Другої світової війни

Друга світова війна, яка тривала з 1939 по 1945 рік, залишається однією з найважливіших та найбільш вивчених тем в історії. Вчителі історії відіграють ключову роль у формуванні розуміння учнів щодо цього трагічного періоду. На прикладі вивчення Другої світової війни ми дослідимо традиційні методи навчання та підходи, які використовуються на уроках історії та розглянемо їх переваги та недоліки. [5]

Дослідженням вивчення воєнної історії Другої світової війни в українських школах займалися багато педагогів. Серед них **Василь Петрович Міщенко** (1936-2015) – він український педагог, доктор історичних наук, професор. Він був одним із засновників української школи методики навчання історії. Його праці присвячені багатьом проблемам методики навчання історії в цілому, а також проблемам вивчення Другої світової війни в школі зокрема.

У своїх дослідженнях В.П. Міщенко зосереджував увагу на тому, що вивчення Другої світової війни в школі має бути спрямоване на формування у учнів патріотизму, громадянської позиції та відповідальності за збереження миру. Він також вважав, що для підвищення ефективності навчання Другої світової війни в школі необхідно використовувати інноваційні методи навчання, зокрема, ігрові методи, методи проектної діяльності та методи критичного мислення. [28]

Наступним, хто досліджував дану проблематику став Іван Олексійович Науменко (1931-2012). Це український педагог, доктор історичних наук, професор, який був одним із провідних фахівців у галузі методики навчання

історії. Його праці присвячені проблемам методики навчання історії в цілому, а також проблемам вивчення Другої світової війни в школі зокрема.[29]

У своїх дослідженнях І.О. Науменко зазначав, що вивчення Другої світової війни в школі має бути спрямоване на формування у учнів глибокого розуміння причин та наслідків цієї події. Він також вважав, що для підвищення ефективності навчання Другої світової війни в школі необхідно використовувати різноманітні методи навчання, зокрема, традиційні методи, а також інноваційні методи.

Також, не оминув цю тематику і Валерій Песков (1952 р.н.) - український педагог, доктор історичних наук, професор. Валерій Олександрович є автором багатьох праць з методики навчання історії, зокрема, з проблем вивчення Другої світової війни в школі. Саме тому, звернувшись до його праць можемо побачити, що у своїх дослідженнях В.О. Песков наголошує, що вивчення Другої світової війни в школі має бути спрямоване на формування у учнів гуманістичних цінностей, а також на розвиток їхнього критичного мислення та творчих здібностей. Він також вважає, що для підвищення ефективності навчання Другої світової війни в школі необхідно використовувати інтерактивні методи навчання, які дозволяють учням активно включатися в навчальний процес.

Крім цих учених, дослідженням вивчення воєнної історії Другої світової війни в українських школах займалися також такі педагоги, як: Василь Гнатович Гнатенко, Володимир Павлович Кравченко [22], Олена Леонідівна Місюра [28], Ольга Іванівна Осадченко, Вікторія Павлівна Пономаренко, Галина Анатоліївна Ткаченко, Олег Вікторович Фоменко.

Праці даних науковців сприяли розробці ефективних методів навчання Другої світової війни в школі, які дозволяють учням глибше зрозуміти причини та наслідки цієї події.

Робимо висновки, що вивчення військової історії Другої світової війни дуже важлива та особлива тема при вивченні в шкільній програмі, адже вона формує погляди, відкриває очі на справжні Світові події та виховує молоде покоління. Тому дуже важливо приділити увагу вивченню даної теми, і зробити все можливе, щоб підростаюче покоління засвоїло знання, зробило висновки та не повторювало помилок, які робили наші предки.

Вивчення такої важливої теми, як військова історія Другої Світової війни, може здійснюватися за допомогою різних методів навчання. Розпочнемо розглядати саме для усіх відомий метод – традиційний. Отже, традиційні методи навчання – це методи, які використовуються в освітньому процесі протягом тривалого часу і є основою для розробки нових, інноваційних методів. Вони характеризуються наступними особливостями:

- Системність - традиційні методи навчання зазвичай складаються з певного набору етапів, які виконуються у певній послідовності.
- Усвідомленість - традиційні методи навчання передбачають усвідомлене засвоєння знань та навичок учнями.
- Зворотний зв'язок - традиційні методи навчання передбачають надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень.

У вивченні військової історії Другої світової війни традиційні методи навчання мають ряд переваг. Вони дозволяють:

- Надати учням ґрунтовні знання про події Другої світової війни. Традиційні методи навчання, такі як лекції, семінари, практичні заняття, дозволяють ознайомити учнів із широким спектром інформації про Другу світову війну, включаючи її причини, перебіг, наслідки, а також роль різних країн і народів у цій війні.
- Розвивати у учнів критичне мислення. Традиційні методи навчання, такі як дискусії, дослідження, дозволяють учням самостійно

аналізувати та інтерпретувати історичні факти, розвивати власні судження та висновки.

- Формувати у учнів патріотизм та громадянську відповідальність. Вивчення військової історії Другої світової війни дозволяє учням усвідомити цінність миру та свободи, виховати у них почуття патріотизму та громадянської відповідальності.

Разом з тим, традиційні методи навчання мають і ряд недоліків. Вони можуть бути занадто формальними. Адже традиційні методи навчання, такі як лекції, можуть не сприяти на зацікавленості учнів у вивченні предмета. Такі методи навчання, як практичні заняття, можуть бути не завжди ефективними для розвитку творчих здібностей учнів, оскільки вони часто передбачають виконання однотипних завдань.

Отже, ми вже визначили, що Друга світова війна - це важлива подія в історії людства, яка мала значний вплив на розвиток культури, політики та суспільства. Вивчення цієї війни має на меті не лише ознайомити учнів з фактами та подіями, але й допомогти їм зрозуміти складні причини та наслідки війни, а також її морально-етичні аспекти. У зв'язку з впровадженням сучасних технологій у навчання – виникає питання, чи можна зацікавити учнів та ефективно вивчати Другу світову війну, використовуючи традиційні методи навчання?

У цьому розділі ми саме і розглянемо проблематику, яка спрямована на дослідження ефективності та можливостей використання традиційних методів навчання для поглибленого вивчення Другої світової війни в середній школі. Традиційні методи навчання, такі як лекції, обговорення, аналіз джерел та письмові завдання, залишаються важливими складовими шкільного навчання. Однак, їхній потенціал для зацікавлення учнів та розвитку їхнього критичного мислення часто недооцінюється. Вивчення історії має створювати контекст, який дозволяє учням зрозуміти складні деталі та взаємозв'язки. Ми спробуємо визначити, як традиційні методи можуть бути адаптовані для створення

захопливого та водночас освітнього середовища для вивчення Другої світової війни, розглядаючи їхні можливості та обмеження.

Отже, ми визначили, як під час лекцій вчителі можуть надати контекст та створити живі образи подій, заохочуючи учнів самостійно мислити та аналізувати. Обговорення та аналіз джерел можуть бути активними площинами для розвитку критичного мислення, а письмові завдання можуть допомагати учням висловлювати свої думки та переконання.

Наприклад, учні можуть аналізувати персональні листи військовослужбовців чи щоденники цивільних осіб, які залишили свідчення того часу. Це не лише розкриє особисті долі, а й розвине в учнів емпатію та розуміння соціальних аспектів війни. [8]

Засіб оцінювання результатів дослідження може включати аналіз змін в учнівському розумінні важливих аспектів Другої світової війни до та після вивчення матеріалу. Також, урахувавши розвиток сучасних технологій, ми можемо висловити рекомендації щодо можливостей інтеграції цифрових інструментів у традиційний навчальний процес для ще ефективнішого вивчення історії в середній школі.

Отже, ми зробили висновок, що вивчення історії, зокрема періоду Другої світової війни, надто часто обмежується традиційними методами навчання, які не завжди відповідають сучасним вимогам та потребам сучасних учнів. Лекції, читання та тестування, хоча і є звичними, виявляють свої недоліки, особливо коли йдеться про такий складний та насичений період історії.

Перший недолік, який ми розглянемо – це пасивне засвоєння інформації під час лекцій, адже учні, лише слухаючи та запам'ятовуючи факти, можуть втрачати інтерес до вивчення та відчувати відсутність емоційного зв'язку із вивченим матеріалом.

Наступний аспект, який ми розглянемо стосується тестування та браку контексту. Загальноприйняті питання, орієнтовані на факти та дати, можуть

упрощувати розуміння соціокультурного та політичного контексту подій Другої світової війни, зводячи їх до списку без врахування глибини та значущості. Сюди можна віднести недолік, який пов'язаний із відсутністю емоційного зв'язку, що часто виникає через стриманість у висвітленні. Важливі події історії вимагають від учнів емоційної залученості та співпереживання, що не завжди можливо досягти традиційними методами.

Тестування, орієнтоване на факти та дати, може мати свої обмеження, особливо коли мова йде про вивчення такої складної теми, як Друга світова війна. Такий підхід до оцінювання може упрощувати розуміння соціокультурного та політичного контексту тих подій, зводячи їх до статичного списку фактів без врахування глибини та значущості.

Зокрема, стандартні питання про факти та дати можуть не враховувати емоційний аспект історії. Для повноцінного розуміння Другої світової війни учням важливо відчувати емоційний зв'язок з минулим, розуміти важливість та складність прийняття рішень в той час. Такий емоційний зв'язок допомагає учням не лише запам'ятовувати факти, але й розуміти причини та наслідки подій.

Брак контексту може виникати також через стриманість у висвітленні історичних подій. Традиційний підхід до навчання історії може концентруватися на безпосередніх фактах та обставинах, але не завжди передає глибину та складність соціальних та культурних аспектів того періоду.

Розвиток нових методів оцінювання, які враховують соціокультурний контекст та важливість емоційного зв'язку, може допомогти покращити якість освіти у вивченні Другої світової війни. Можливість відкритого обговорення, есе, проекти та інші інтерактивні завдання можуть забезпечити студентам можливість висловити свої власні думки та емоції, що додасть глибину їхньому розумінню історії.

Отже, важливо підходити до тестування та оцінювання історичних знань з урахуванням їхнього соціокультурного та емоційного контексту,

забезпечуючи учням можливість розглядати минуле не лише як послідовність фактів, але й як важливий етап у розвитку людства, з яким вони можуть емоційно співпереживати та ідентифікуватися. [22]

І останній аспект, який ми висвітлимо це обмеженість джерел та перспектив. Адже традиційні методи вивчення історії часто обмежуються офіційними документами, виключаючи різноманітні погляди та історії, які можуть бути важливим доповненням до загальної картини.

Нарешті, наш підсумковий недолік полягає в обмеженості творчості та рефлексії через закриті можливості тестування та завдань. Вивчення такого важливого періоду, як Друга світова війна, вимагає від учнів можливості висловлювати власні думки та розвивати власні погляди, тому метод проведення занять пов'язаних з тематикою Другої світової війни повинні включати в себе креативні завдання та завдання для прояву в учнів своєї думки, позиції та ін .

Загальний наш висновок полягає в тому, що традиційні методи навчання мають свої обмеження при вивченні Другої світової війни в школі. Сучасні виклики вимагають інноваційних підходів, які забезпечать глибше розуміння та зацікавленість учнів у вивченні історії.

РОЗДІЛ II ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

2.1. Дидактичні особливості інноваційних методів вивчення військової історії.

Вивчення військової історії є ключовим компонентом розуміння світового розвитку та впливу військових конфліктів на сучасність. З огляду на швидкі технологічні зміни та розвиток освітніх методів, існують інноваційні підходи, які можна використовувати для збагачення процесу навчання військової історії. У цьому розділі ми розглянемо кілька захопливих методів, які можуть стати інструментами в шкільній освіті з військової історії.

Історія воєн та військових конфліктів завжди викликала живий інтерес серед вивчаючих. Однак, з розвитком технологій, ми тепер маємо унікальну можливість перенестися у час і простір подій завдяки віртуальній реальності (VR). Використання VR в навчанні військової історії стає справжньою революцією, дозволяючи студентам не лише читати про важливі історичні моменти, але і власноруч відчувати атмосферу того часу та участь у бойових діях.

Однією з найзахоплюючіших можливостей використання VR є можливість проводити віртуальні екскурсії в історичні локації. Студенти можуть знаходитися в середині сторінок військової історії, вивчаючи стратегічні точки та переживаючи важливі моменти. Це створює непередбачувані враження, які допомагають усвідомити обставини і прийняття рішень, які визначали хід подій. [1]

Варто відзначити, що VR надає унікальну можливість відтворити бойові дії та історичні події. Студенти можуть пережити ключові моменти військових конфліктів, відчуваючи напругу та відповідальність, яку відчували воїни того часу. Це не просто теорія, а живий досвід, який глибше вбирається в пам'ять і формує розуміння того, як військові події впливали на людей.

Симуляції в VR також надають студентам можливість робити важливі стратегічні та тактичні рішення, схожі на ті, що стояли перед воїнами минулих поколінь. Це сприяє розвитку критичного мислення та аналітичних навичок, оскільки студентам потрібно враховувати різні фактори та приймати важливі рішення в умовах обмеженої інформації та стресу.

Давайте поговоримо про оживлену історію, а саме про відеоігри та як їх можна застосовувати освітній програмі. Ми вже знаємо, що стандартні методи вивчення військової історії часто обмежуються читанням книг та переглядом документальних фільмів. Однак, інтерактивні відеоігри надають можливість студентам не просто читати про важливі історичні битви, але й брати участь у них. Історичні факти стають особистими враженнями, а ігровий процес робить вивчення більш доступним та захоплюючим.

Даний метод вивчення воєнної історії Другої світової війни має ряд переваг та недоліків, давайте ж переглянемо їх. [21]

Отже, по-перше, відеоігри дозволяють учням відчувати себе учасниками історичних подій. Вони можуть бачити, як виглядали битви, відчувати на собі напруження та екшн, а також зрозуміти, як працювала військова техніка та тактика. Вивчення історії за допомогою відеоігор допомагають студентам краще запам'ятати історичні факти. Коли студенти беруть участь у битві, вони краще розуміють її контекст і те, як вона впливала на хід історії. Ще однією перевагою є те, що відеоігри можуть бути використані для залучення учнів до вивчення військової історії. Вони можуть зробити процес навчання більш цікавим і захоплюючим, а також допомогти студентам розвинути критичне мислення та творчість. Даний метод є абсолютно новим та доволі цікавим у своєму застосуванні, але поки що ми не будемо на ньому зупинятися, а повернемося до нього згодом. [3]

Для багатьох здобувачів освіти абстрактні стратегії та тактики військових дій можуть бути складними для розуміння та уявлення. Саме тому, використання мультимедійних презентацій дозволяє візуалізувати рух військ,

стратегічні вибори та важливі битви. Відео та аудіозаписи можуть розповідати про власне переживання учасників війни, роблячи історію більш живою та реалістичною. Мультимедійні елементи надають можливість реконструювати історичні події таким чином, що студенти можуть відчутися частиною минулого. Використання архівних фото та відео, а також інтерактивних графічних елементів, може допомагати учням отримати уявлення про труднощі та важливість того часу. Це забезпечує більш глибоке та емоційне занурення в історію.

Однією з ефективних форм використання мультимедійних елементів є аудіозаписи, в яких можуть бути представлені очевидці, відгуки та свідчення. Голоси тих, хто пережив війну, можуть стати джерелом непередбачуваних інсайтів та глибокого розуміння подій, яке неможливо досягти лише читаючи текстові матеріали. [1]

Інтерактивні графічні елементи у презентаціях можуть включати в себе ігрові сценарії, в яких студенти можуть приймати рішення, аналізувати стратегії та впливати на розвиток подій. Це сприяє активному залученню учнів та формуванню навичок критичного мислення. [42]

Загалом, застосування мультимедійних елементів у вивченні Другої світової війни розкриває нові можливості для освіти та розвитку учнів. Візуалізація стратегій та подій, реконструкція історичних моментів та використання аудіоісторій дозволяють отримати глибше розуміння минулого. Інтерактивні графічні елементи сприяють активному навчанню та розвитку критичного мислення. Мультимедійні презентації стають не лише засобом навчання, але й відмінним інструментом для збагачення навчального процесу та виховання інтересу до історії. [37]

Наступним цікавим та ефективним методом є колаборативне навчання за допомогою онлайн-платформ. Онлайн-платформи дозволяють студентам спільно працювати над проектами та дослідженнями з різних аспектів Другої світової війни. Це може включати створення віртуальних

презентацій, відеороликів чи інтерактивних веб-сайтів, що дозволяє подавати інформацію у захопливій та доступній формі.

Онлайн-платформи створюють віртуальний простір для взаємодії між учнями, навіть якщо вони знаходяться в різних місцях світу. Форуми, чати та групи обговорень дозволяють студентам обмінюватися ідеями, висловлювати свої думки та реакції на вивчений матеріал. Даний метод дозволяє залучати експертів у галузі військової історії для проведення віртуальних лекцій та дискусій. Запрошені експерти можуть надати учням унікальний погляд на події Другої світової війни та поділитися своїм досвідом та експертними знаннями.

Також, за допомогою використання сучасних технологій, таких як віртуальна реальність (VR) чи розширена реальність (AR), може стати інноваційним методом для вивчення історії в контексті Другої світової війни. Студенти можуть "підійматися" в повітря на військових літаках чи досліджувати віртуальні архіви. [26]

Загалом, онлайн-платформи також дозволяють здійснювати оцінювання та надавати фідбек в електронному форматі. Це не лише полегшує процес оцінювання, але і надає можливість студентам отримати швидкий та конструктивний відгук на свою роботу.

Давайте розглянемо декілька прикладів даних онлайн-платформ, розберемося в їхніх можливостях та особливостях. Адже, існує безліч онлайн-платформ, призначених для колаборативного навчання та досліджень, і особливо важливо вибрати ті, які відповідають специфіці предмету, такого як військова історія. Ось кілька прикладів таких платформ:

1. **Google Classroom:**

- *Особливості:* Google Classroom - це безкоштовна платформа, що входить у склад Google Workspace. Вона дозволяє створювати віртуальні класи, обмінюватися матеріалами, створювати завдання та взаємодіяти через форуми.

2. Microsoft Teams:

- *Особливості:* Microsoft Teams - це інтегрована частина Microsoft 365, яка дозволяє студентам спільно працювати над документами, проводити віддалені зустрічі, обмінюватися інформацією через чати та спільні простори для зберігання файлів.

3. Canvas:

- *Особливості:* Canvas - це система управління навчанням (LMS), яка дозволяє викладачам створювати віртуальні класи, розміщувати матеріали, створювати тести та обговорення.

4. Blackboard Learn:

- *Особливості:* Blackboard Learn - інша популярна платформа для організації віртуальних навчальних просторів. Вона включає інструменти для завантаження матеріалів, взаємодії та оцінювання.

5. Padlet:

- *Особливості:* Padlet - це інтерактивна дошка для створення віртуальних стін, на яких можна обмінюватися ідеями, додавати зображення, текст та інші мультимедійні елементи.

6. Slack:

- *Особливості:* Slack - це платформа для комунікації та спільної роботи. Вона включає чати, канали для обговорення тем, а також можливість обмінюватися документами.

7. Trello:

- *Особливості:* Trello - це інструмент для організації проектів за допомогою дошок, списків та карток. Його можна використовувати для спільної організації завдань і проектів у групі.

Розглянувши кожен з платформ, ми вирішили, що вони можуть бути ефективними інструментами для спільної роботи учнів у вивченні військової історії, дозволяючи їм обмінюватися ідеями, створювати спільні проекти та активно взаємодіяти онлайн.

Інноваційні методи навчання військової історії вносять новий рівень захоплення та взаємодії для школярів. Використання віртуальної реальності, інтерактивних відеоігор, мультимедійних презентацій та колаборативного навчання може стати ключовими елементами для розвитку глибокого розуміння військової історії та її впливу на сучасність. Ці методи не лише надають здобувачам знань навчальні інструменти, але й стимулюють критичне мислення та творчий підхід до вивчення історії.

Звичайно, маючи великий список переваг не варто забувати і про недоліки, адже для того, щоб правильно та якісно підготувати заняття використовуючи інноваційні методи навчання, які ми розібрали раніше, потрібно розібратися, які негативні наслідки вони можуть принести, якщо не контролювати процес навчання.

Однією з головних проблем інтерактивного навчання може бути втрата фокусу та розподіл уваги. Велика кількість візуальних та звукових ефектів може відволікати учнів від основного матеріалу, зокрема при вивченні історії, де важливо ретельно розуміти та аналізувати факти. Інтерактивні елементи, такі як відеореконструкції чи ігрові сценарії, можуть сприйматися учнями як реальність, що може призвести до спотворення історичних фактів. Потрібне постійне спостереження та наставництво з боку вчителя для виправлення можливих непорозумінь. Даний вид навчання може бути більше спрямований на забезпечення поверхневого розуміння матеріалу, оскільки акцент часто робиться на візуальних та емоційних аспектах, а так як вивчення історії вимагає глибокого аналізу та розуміння контексту, що може бути важко досягти через інтерактивність.

Отже, ми визначили, що використання відео, аудіо, інтерактивних графіків і віртуальних турів дозволяє зробити вивчення історії більш захопливим та доступним. Однак, навіть при всій своїй потужності, технічні засоби можуть стати джерелом непередбачуваних проблем.

Однією з основних проблем є відсутність доступу до необхідного обладнання. Не всі учні мають можливість користуватися сучасними комп'ютерами, планшетами чи ноутбуками. Це створює нерівність у можливостях отримання якісної освіти. Шляхом вирішення цього може бути створення програм, спрямованих на забезпечення учнів необхідними технічними засобами, або можливість використання шкільних ресурсів під час уроків. Також важливо враховувати можливість відключення Інтернету. В ряді регіонів та домівок може бути непостійний доступ до мережі, що робить навчання через онлайн-платформи менш ефективним. Шляхом розв'язання цієї проблеми може бути розробка офлайн-версій матеріалів або надання учням можливості завантажувати контент для подальшого використання.

Інтерактивне навчання має численні переваги, але вчителю важливо також розглядати його недоліки та розробляти стратегії для їх вирішення. Постійний моніторинг та вдосконалення методів навчання можуть допомогти збалансувати підхід та максимізувати ефективність вивчення історії, зокрема Другої світової війни, в школах.

Інтерактивне навчання впроваджує істотні переваги в освітній процес, але важливо визнати, що із цим підходом пов'язані і свої виклики та недоліки. Для вчителів, які викладають історію, зокрема Другу світову війну, важливо не тільки використовувати інтерактивні методи, але й ретельно аналізувати їхні результати та вдосконалювати стратегії для максимізації ефективності навчання.

Однією з переваг інтерактивного навчання є залучення учнів у навчальний процес через різноманітні активності, такі як гри, дискусії та проекти. Це сприяє збереженню уваги студентів, активному залученню до теми та підвищує їхню мотивацію. Однак важливо враховувати, що різні учні мають різні стилі навчання, індивідуальні потреби та рівні володіння матеріалом.

Одним із недоліків інтерактивного навчання може бути те, що воно може вимагати більше часу на підготовку та планування від вчителя. Здійснення ефективного інтерактивного уроку може вимагати більшої підготовки та координації, але це вкладається у покращення якості освіти.

Також важливо враховувати, що інтерактивні методи можуть бути менш ефективними, якщо не враховувати індивідуальні особливості та потреби учнів. Наприклад, деякі студенти можуть відчувати дискомфорт у великих групах чи не завжди бути готовими до відкритої дискусії. Такі аспекти потребують уваги та адаптації методів.

Отже, вчителям важливо проводити постійний моніторинг ефективності своїх методів, збирати зворотний зв'язок від учнів та колег, а також розробляти стратегії для вирішення виникаючих проблем. Баланс між традиційними та інноваційними методами навчання є ключем до створення ефективного та захоплюючого освітнього середовища, яке сприяє глибокому засвоєнню історичних знань, зокрема історії Другої світової війни.

2.2. Використання інноваційних методів навчання при вивченні Другої світової війни.

У сучасному світі інноваційні технології так сильно заповнили наше життя, що вони впроваджуються навіть у навчання. Серед них є комп'ютерні ігри, які активно розповсюджуються та охоплюють велику кількість гравців. Ігри на стільки сильно вкорінилися в наше життя, що вони часто використовуються і в освітніх процесах. Це робиться для того, щоб підвищити зацікавленість учнів і сприяти їх активному навчанню. Саме тому, ми розглянемо застосування ігор в навчальному процесі. Одним з потенційно цікавих інструментів для використання у шкільному курсі історії є стратегічна воєнна гра Hearts of Iron. Ця гра розроблена студією Paradox Interactive і дає можливість гравцям керувати країною протягом періоду Другої світової війни. Дана гра буде корисною та цікавою не тільки для здобувачів історичних знань, але й стане корисним джерелом інформації для інших зацікавлених, якщо правильно використовувати цей ресурс. [1]

Зараз, на етапі розвитку, коли технології охоплюють всі сфери нашого життя, з'являється один з найбільших і найскладніших викликів в сучасній освіті, що полягає в залученні учнів до активного навчання. Адже сучасні учні та діти надають більшу перевагу комп'ютерним іграм, які відволікають їх від навчання. Саме тому, з'явилася історична гра, використання якої, може стимулювати зацікавленість учнів, оскільки вона надає їм можливість відчутти

себе в ролі керівника країни та приймати стратегічні рішення, що впливають на події Другої світової війни. Даний ігровий контекст може зробити навчання цікавішим та захоплюючим для учнів, а це в свою чергу посприє глибшому розумінню подій історії. Комп'ютерні ігри завжди мали властивість затягувати у свій світ, а якщо це в поєднанні з історією, де все зроблено на реальних подіях, то це може стати не просто час, де гравці будуть отримувати емоції, але й знання.

Однією з переваг такої гри є активізація стратегічного мислення у гравців. Адже граючи в гру, гравці повинні аналізувати історичні контексти та події, оцінювати різні стратегічні можливості і прогнозувати наслідки своїх дій. Учні навчаються оцінювати інформацію, робити висновки та впливати на хід подій у межах гри, що сприяє їхньому розвитку як активних учасників навчального процесу.

Гра Hearts of Iron також допомагає учням усвідомити складність прийняття рішень в політичному, економічному та військовому контекстах, що є дуже важливим для здобувачів історичних знань. Вони стикаються з обмеженими ресурсами, конкуренцією з іншими країнами, складними міжнародними відносинами та необхідністю урахувати багато факторів при формулюванні своєї стратегії. Це розвиває в учнів навички аналізу, вагання альтернатив, орієнтацію на довгострокові цілі та здатність робити рішення в умовах невизначеності.

Тому, використання гри Hearts of Iron у шкільному курсі історії сприяє розвитку стратегічного мислення, критичного мислення та вміння приймати обґрунтовані рішення учнів. Це дозволяє їм отримати більш глибоке розуміння історичних подій, а також виявити свої таланти в аналізі, прогнозуванні та стратегічному плануванні. Використання комп'ютерних ігор, зокрема Hearts of Iron, в навчальному процесі є актуальним та перспективним напрямком, який доповнює традиційні методи навчання та сприяє залученню учнів до активного навчання.

Також, дана гра сприятиме на культурне розуміння гравця, адже однією з важливих переваг гри Hearts of Iron є можливість гравця обрати будь-яку країну, що брала участь у Другій світовій війні. Це робить гру потенційно корисною для вивчення різних культур та національних характеристик. Учні, вибираючи конкретну країну, можуть поглибитися в контекст її історії, політики, економіки та культури. [1]

Використання гри Hearts of Iron дозволяє учням проникнути в особливості кожної країни і вивчити її роль у Другій світовій війні з перспективи управління цією державою. Вони мають можливість дослідити історичні події, які вплинули на цю країну, і розуміти її національну ідентичність та особливості. Наприклад, учень, який обрав Японію, може дослідити його колоніальні амбіції в Азії та взаємини з іншими країнами у регіоні. В той же час, учень, який обрав Радянський Союз, зможе вивчити його комуністичну ідеологію, колективістські цінності та велику військову машину. Це сприяє глибокому пізнанню історичних подій.

Також, раховуючи різноманітність країн, представлених у грі, вчитель може стимулювати учнів до додаткового самостійного дослідження, досліджуючи культурні особливості, вплив країн на світову історію та їхній внесок у розвиток людства. Такий підхід допомагає збагатити навчальний процес, розширити світогляд учнів та поглибити їхнє розуміння світової історії.

Важливим є те, що вчитель відіграє ключову роль у забезпеченні належної організації та направлення навчального процесу з використанням цієї гри.

По-перше, вчителю слід ознайомитися з самою грою Hearts of Iron та матеріалами, пов'язаними з Другою світовою війною. Він повинен бути добре орієнтованим у механіках гри, розуміти її основні принципи та можливості. Це дозволить вчителю керувати навчальним процесом, враховуючи можливості гри та структуру курсу історії.

По-друге, вчителеві слід ретельно планувати навчальні завдання та вправи, які відповідають навчальним цілям курсу історії. Враховуючи рівень складності гри, вчитель може призначати завдання, що вимагають від учнів аналізу геополітичних ситуацій, прийняття стратегічних рішень та розвитку дипломатичної та військової стратегії своєї країни. Важливо забезпечити, щоб завдання були належним чином структуровані, спрямовані на досягнення певних навчальних результатів та забезпечували активну участь учнів у навчальному процесі. [23]

По-третє, викладачу з курсу слід забезпечити адекватну підтримку та спрямування учнів під час гри. Він може проводити обговорення, стимулювати критичне мислення учнів, аналізувати прийняті рішення та їх наслідки. Вчителеві варто враховувати, що гра Hearts of Iron може бути складною для деяких учнів, тому важливо надати додаткову підтримку, пояснення та вказівки для тих, хто має труднощі.

Одним з важливих аспектів використання гри Hearts of Iron у шкільному курсі історії є забезпечення високої точності історичних подій, фактів та контексту. Незважаючи на те, що гра базується на реальних історичних подіях, варто зрозуміти, що вона все ж розроблена як продукт розважальної індустрії, а це означає тільки те, що вона може містити спрощення, упущення або відхилення від історичної реальності. Саме тому для вчителя важливо вивчати історичні матеріали та дослідження, пов'язані з Другою світовою війною, і порівнювати їх з ігровими подіями та сценаріями. Це допоможе відстежувати різницю між реальними історичними подіями та їх інтерпретацією, які розроблені у грі. Вчителеві слід удосконалювати свої знання, перевіряти достовірність історичних фактів та робити додаткові дослідження для забезпечення точності навчального матеріалу.

Окрім того, варто відмітити, що вчителю слід враховувати те, що гра Hearts of Iron має складний і глибокий геймплей, який може вимагати більше часу та уваги для його вивчення. Важливо ретельно планувати використання

гри в межах ширшого навчального плану, включати її відповідно до конкретних навчальних цілей та контексту курсу. Вчитель повинен забезпечити належну організацію та структуру використання гри, щоб максимально використати її потенціал у навчальному процесі.

Hearts of Iron, як складна та глибока гра, дійсно вимагає значного часу для повного проходження. У шкільному контексті, де доступний час може бути обмеженим, важливо, щоб вчителі були свідомі цього обмеження та грамотно планували використання гри, щоб ефективно використати час, який вони мають. Саме тому, при плануванні використання Hearts of Iron в шкільному курсі історії, вчителі повинні враховувати часові рамки, які вони мають для проведення уроків та досліджень. Це означає, що вони повинні обирати конкретні сценарії гри, які відповідають навчальним цілям та можуть бути виконані протягом обмеженого часу. Також варто уточнити, що для досягнення найкращих результатів, гра може бути розбита на кілька сесій, а не намагатися пройти її за один урок.

Крім того, вчителям слід враховувати, що дана гра може бути використана не тільки для повного проходження гри, але й для окремих модулів або завдань, які дозволяють учням досліджувати конкретні аспекти історії або приймати ключові стратегічні рішення. Такий підхід дозволяє вчителю більш гнучко використовувати гру, вибираючи конкретні елементи, які найкраще підходять для навчальних цілей та доступного часу.

Отже, проаналізувавши деякі аспекти, можемо зробити висновки, що гра Hearts of Iron може бути цікавим та пізнавальним інструментом у шкільному курсі історії, який сприяє активному залученню учнів та розвитку їх стратегічного мислення, якщо правильно використовувати цей ресурс. Ця гра створює можливість для учнів досліджувати історичні події та переживати геополітичні ситуації, змушуючи їх приймати стратегічні рішення щодо економіки, дипломатії та військової стратегії країни, яку вони представляють.

Ми вирішили, що однією з головних переваг гри Hearts of Iron є її здатність стимулювати зацікавленість учнів у вивченні історії. Гра пропонує інтерактивне середовище, яке захоплює учнів та дозволяє їм взаємодіяти з історичними подіями. Вони можуть вибирати будь-яку країну, досліджувати її історію, політику, економіку та культуру. Це сприяє культурному розумінню та допомагає учням збагатити свої знання про різні країни та їхні ролі в історичних подіях.

Ось, наприклад, ми можемо розглянути зображену карту, яка є епізодом гри. Епізоди з гри Hearts of Iron можуть стати цікавим інструментом для візуалізації та аналізу воєнних стратегій та геополітичних взаємодій між країнами під час Другої світової війни. Розгляд карт гри, на яких відображені назви держав, дозволяє учням активно взаємодіяти з історичним матеріалом та отримувати практичні навички роботи з географічною інформацією.

Вивчення карти гри може допомогти учням не лише засвоїти терміни та географічні назви, але й виробити навички аналізу та критичного мислення. Учні можуть аналізувати стратегічні рухи країн, шукати зв'язки між їхніми діями та визначати вплив цих взаємодій на хід війни.

Такий підхід також дозволяє вивчати не тільки політичний аспект війни, але і економічні, соціокультурні та інші аспекти життя країн у період Другої світової війни. Вибір конкретної держави гравцем в грі відкриває додаткові

можливості для занурення в історичний контекст кожної країни та вивчення її унікальних характеристик.

Загалом, використання гри Hearts of Iron у шкільному курсі історії може бути цінним інструментом, але вимагає уважного підходу вчителя. Він повинен бути готовим підтримувати учнів у їх дослідженнях, викладати правила гри та надавати вказівки, а також слідкувати за точністю історичних подій у грі. При належній організації та розумному використанні обмеженого часу, гра Hearts of Iron може стати цікавим та пізнавальним доповненням до шкільного курсу історії. Вона сприяє розвитку стратегічного мислення, критичного мислення та культурного розуміння, поглиблюючи учнівське розуміння історичних подій та їхніх наслідків.

Використання гри Hearts of Iron у шкільному курсі історії може виявитися цікавим та пізнавальним інструментом, проте важливо враховувати кілька ключових аспектів для успішного впровадження цієї стратегічної гри в навчальний процес.

Вчителю слід взяти на себе відповідальність за підтримку учнів у їхніх дослідженнях та розвитку гравців. Він може надавати важливі вказівки та стимулювати аналіз історичних подій, щоб гравці краще розуміли той період і динаміку світових подій, які вони моделюють. Також вчителю слід викладати правила гри та надавати необхідні пояснення, щоб уникнути непорозумінь та забезпечити конструктивний досвід учням.

Організація часу гри є ключовим аспектом. Учителеві важливо ретельно розподілити час гри, щоб вона не стала занадто тривалою та не відвлекала від основного матеріалу курсу. Обговорення результатів гри та порівняння їх із справжніми історичними фактами можуть бути частиною післягри.

Також слід забезпечити точність історичних подій у грі. Вчителю слід слідкувати за тим, як гравці розуміють історичні факти та чи відображають їх дії у грі реальність. Важливо стимулювати учнів досліджувати та перевіряти історичну достовірність подій, що відбуваються у грі.

Загалом, гра Hearts of Iron може бути корисним інструментом для розвитку стратегічного та критичного мислення учнів, а також поглиблення їхнього розуміння історії. При уважному підході вчителя, ця гра може слугувати як зацікавлюючий елемент у шкільному курсі історії, збагачуючи досвід навчання та стимулюючи активну участь учнів.

Ще одним цікавим методом є віртуальні екскурсії, які можуть бути чудовим способом дізнатися більше про важливий період Другої світової війни. Віртуальні екскурсії, які можна застосовувати під час вивчення Другої світової війни пропонують унікальний спосіб побачити і відчувати цю епоху. Вони дозволяють відвідувачам подорожувати у часі і простір, щоб побачити місця, де відбувалися важливі історичні події. Саме тому, ми розглянемо декілька прикладів віртуальних екскурсій за часів Другої світової війни, які можна застосовувати:

- ***Віртуальна екскурсія по Нюрнберзькому процесу***

Нюрнберзький процес був судовим процесом над німецькими військовими злочинцями після Другої світової війни. Це був важливий момент у міжнародному праві, і він досі має значення сьогодні.

Віртуальна екскурсія по Нюрнберзькому процесу дозволяє відвідувачам побачити місце, де відбувся процес, і послухати свідчення свідків. Відвідувачі можуть також дізнатися про історію процесу та його значення.

- ***Віртуальна екскурсія по Аушвіцу-Біркенау***

Аушвіц-Біркенау був найбільшим нацистським табором смерті. У ньому загинуло понад мільйон людей, у тому числі євреї, роми, поляки та інші.

Віртуальна екскурсія по Аушвіцу-Біркенау дозволяє відвідувачам побачити табір смерті і дізнатися про жахливі злочини, які там були скоєні. Відвідувачі можуть побачити бараки, газові камери та інші місця, де відбувалися вбивства. Вони також можуть дізнатися про історію табору і тих, хто там загинув. [37]

Взагалі віртуальні екскурсії за часів Другої світової війни можуть бути цінним освітнім інструментом, адже вони дозволяють відвідувачам побачити і відчувати цю важливу епоху, і вони можуть допомогти людям зрозуміти її значення.

Для захоплення учнів також можна розглянути дуже цікаву та багатофункціональну програму «**Mozaik3D**». Це інтерактивна платформа, яка дозволяє створювати та вивчати тривимірні моделі. Вона може бути використана на уроках історії для підвищення ефективності навчання та залучення учнів.

Тривимірні моделі можуть допомогти учням краще зрозуміти складні історичні концепції та події, пов'язані з Другою світовою війною. Наприклад, модель Дюнкеркської евакуації може допомогти учням зрозуміти, як відбувалася ця операція і які наслідки вона мала. Вони можуть надати учням унікальний ракурс на історичні події та місця. Вони можуть допомогти учням зрозуміти масштаби та складність історичних подій.

За допомогою даної платформи можна збільшити залучення учнів до роботи, адже тривимірні моделі можуть бути більш захоплюючими та цікавішими, ніж традиційні методи навчання, такі як підручники та лекції. Це може допомогти учням краще запам'ятати інформацію та бути більш зацікавленими в вивченні Другої світової війни. Розроблені віртуальні моделі можуть допомогти учням відчувати себе учасниками історичних подій. Вони можуть допомогти учням поставити запитання та міркувати про історію з більш глибокого рівня.

Перевагою застосування даної платформи також є і розвиток критичного мислення в учнів. Це пояснюється тим, що учні можуть використовувати модель історичного місця, щоб поставити запитання, такі як: "Яку роль відіграло це місце в історії?" або "Чому це місце було важливим?" Зображені тривимірні моделі можуть допомогти учням побачити різні точки зору на

історичні події. Вони можуть допомогти учням навчитися аналізувати історичні події та робити власні висновки.

Давайте розберемо кілька конкретних прикладів того, як Mozaik3D можна використовувати на уроках історії, присвячених Другій світовій війні:

- Для вивчення історичних місць: Mozaik3D можна використовувати для створення тривимірних моделей історичних місць, пов'язаних з Другою світовою війною, таких як поля битв, концтабори, меморіали та інші. Ці моделі можуть бути використані для того, щоб допомогти учням краще зрозуміти, як ці місця виглядали і як вони використовувалися.

Наприклад, учитель історії може використовувати модель Дюнкерка, щоб показати учням, як відбувалася евакуація. Учні можуть досліджувати різні райони міста, такі як пляжі, порти та інші. Вони можуть також дізнатися про історію міста та його важливість для Другої світової війни.

- Можна використовувати для створення тривимірних моделей історичних подій, пов'язаних з Другою світовою війною, таких як битви, революції та інші. Ці моделі можуть бути використані для того, щоб допомогти учням краще зрозуміти, як відбувалися ці події і які наслідки вони мали.

- Для вивчення історичних об'єктів: Mozaik3D можна використовувати для створення тривимірних моделей історичних об'єктів, пов'язаних з Другою світовою війною, таких як зброя, одяг, архітектурні деталі та інші. Ці моделі можуть бути використані для того, щоб допомогти учням краще зрозуміти, як ці об'єкти використовувалися і як вони відображали культуру та технології часу.

Ось, наприклад, модель німецького солдата. За допомогою даної платформи можна розглянути детально зброю, одяг та головною перевагою є додатковий інструктаж. А саме, натиснувши кнопку, можна дізнатися додаткову інформацію про те, з якого матеріалу зроблений одяг або зброя.

Німецький солдат (II Світова війна)

Солдати Вермахту були грамотно навчені і добре озброєні на початку II Світової війни.

Історія

Ключові слова

Німецький солдат, військовик, Wehrmacht, нацист, солдат, атака, імперія, світова війна, боротьба, озброєння, битва, військові, Друга Світова війна, уніформа, зброя, німецька, Німеччина, війни, бій, ферзь, Історія, Центральні держави, третій рейх, кулемет, кулемет, бій, карабін, ...

Ще одним прикладом є використання моделі танка Т-34, щоб показати учням, як він використовувався і як він був зроблений. Учні можуть досліджувати різні частини танка та його функції.

Танки (Друга світова війна)

Головними дійовими особами під час Другої світової війни були танки.

Історія

Ключові слова

танк, бак, тигри, Tiger I, Т-34, М4, Шерман, зброя, Друга Світова війна, світова війна, трак, броньований, військова техніка, військова історія, második világháború, броня, транспортний засіб, вогнева міць, Роммель, зброя, стрілецька вежа, війни, озброєння, modern age, поле бою, битва, Німеччина, Сполучені Штати Америки, ...

Інноваційний підхід до вивчення Другої світової війни робить навчання захоплюючим та цікавим. Ігрові елементи та використання технологій залучають учнів і створюють сприятливу атмосферу для освоєння складних історичних концепцій.

Загалом, використання Mozaik3D у вивченні Другої світової війни визначається не лише технологічною передовістю, але й здатністю ефективно застосовувати ці технології у навчальному процесі. Це відкриває нові можливості для поглибленого розуміння історії та розвитку критичного мислення серед студентів. Mozaik3D не лише модернізує вивчення воєнної історії, а й надасть учням і викладачам інструмент для активного та цілеспрямованого освітнього процесу.

Давайте поговоримо про можливості платформи «Mozaik3D». Окрім роботи з розробленими моделями дана платформа має ряд переваг, на які варто звернути увагу. По-перше, хотілося б вірмити про зручність розроблених

вкладок для вчителів та учнів, а по-друге варто звернути увагу на зручні можливості, які є на платформі.

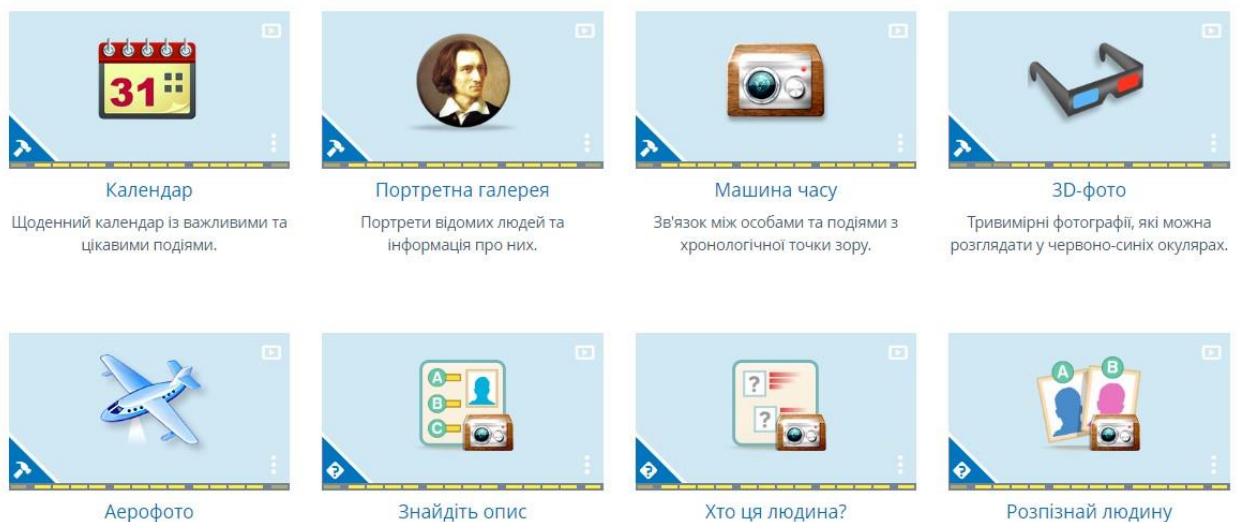
<p>КЛАСНА КІМНАТА</p> <ul style="list-style-type: none"> • mozaBook • mozaMap • LabCamera • Euklides • Euler3D 	<p>НАВЧАННЯ ВДОМА</p> <ul style="list-style-type: none"> • mozaWeb • mozaBook для планшетів • програма mozaik3D <p>АДМІНІСТРАЦІЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • mozaLog
--	---

Функція mozaBook урізноманітнює інструментарій шкільних уроків за рахунок численних ілюстраційних, анімаційних, а також творчих презентаційних можливостей. Видовищні інтерактивні елементи і вбудовані додатки, призначені для розвитку навичок, проведення дослідів та ілюстрування, пробуджують зацікавленість учнів і допомагають в більш легкому засвоєнні навчального матеріалу. Також, вчителі можуть створювати власні презентації уроків або перетворювати свої pdf підручників на інтерактивні цифрові підручники всього за кілька кліків. Цифрові книги та презентації можна збагатити зображеннями, малюнками та інтерактивними 3D-сценами, а також власними робочими аркушами, створеними за допомогою вбудованого в mozaBook редактора тестів. Понад 100 тематичних додатків забезпечують унікальний спосіб перевірки та поглиблення набутих знань. Дані можливості можуть стати справжньою знахідкою для викладача, а головне – це можливість створити цікавий урок та досягти результатів серед учнів.

Також, на платформі влаштовані інтерактивні додатки. Тематичні додатки mozaTools доступні в mozaBook. Поряд з численними додатками для розвитку навичок, ілюстрацій та практики, вчитель також зможе знайти віртуальні лабораторії та ігри для учнів різного віку та різну тематику. Це є великою знахідкою в навчальному середовищі, адже давно відомо, що завдяки ігровому методу інформація засвоюється в рази швидше.

Вчителі можуть завантажувати свої зошити до власного облікового запису mozaWeb. Завантажені зошити можна відкрити на будь-якому комп'ютері, на якому запущено програму mozaBook. Зміни, внесені до зошита, можуть бути автоматично збережені в обліковому записі, тому шкільні та домашні зошити завжди будуть синхронізовані.

Головною перевагою, на нашу думку, є створення домашніх завдань на платформі. Використовуючи інтерактивні елементи медіатеки, вчителі можуть створювати домашні завдання у вбудованому Редакторі тестів програми mozaBook, а учні можуть виконувати їх вдома в онлайн режимі. Можна створювати видовищні завдання швидко і легко за допомогою широкого діапазону запропонованих шаблонів (одна або багато відповідей, створення пар, ланцюжки, контурні мапи, заповнення таблиць, набори і т. д.). У тестових завданнях можна додавати вправи різних типів, а також встановлювати ліміт часу для їхнього виконання. А вбудовані теми оформлення завдань зроблять їх ще більш дивовижними. Для створення завдань можна використати зображення, відео та аудіофайли! Також вчитель може автоматично імпортувати завдання з 3D-сцен і деяких інструментів у редактор тестів.

Програма підтримує функції сенсорного екрану, а її користувацький інтерфейс може адаптуватися до розміру дисплея, тому її можна використовувати як на інтерактивних дошках, так і на ноутбуках.

Наступним інноваційним методом вивчення Другої світової є настільні ігри. Даний спосіб вивчення воєнної історії не тільки цікавий, але й дуже корисний у вивченні. Настільні ігри надають можливість студентам взаємодіяти з історичними фактами та подіями у формі гри. Гравці взаємодіють з картою, фігурами, та ігровими картками, що допомагає їм запам'ятовувати інформацію ефективніше та на довший термін. Такі ігри сприяють розвитку критичного мислення та аналітичних навичок. Гравці повинні приймати стратегічні рішення, аналізувати ситуації та розробляти плани, щоб пристосуватися до змін в грі. Це важливий аспект вивчення історії та розуміння причин та наслідків подій Другої світової війни.

Настільні ігри створюють інтерактивне середовище, в якому учні можуть спілкуватися, обговорювати стратегії та вивчати разом. Граючи у команді, учні навчаються співпрацювати та обмінюватися думками, що сприяє розвитку комунікативних навичок.

Ні для кого не секрет, що відчуття власної участі допомагає ефективніше засвоїти ситуацію. Саме тому, настільні ігри дають можливість гравцям відчувати власну участь у історичних подіях. Гравці стають активними учасниками історії, вирішуючи завдання та переживаючи труднощі того часу, що робить навчання більш емоційно важливим. Гра викликає інтерес та захоплення, оскільки вона надає можливість "жити" в минулому. Настільні

ігри створюють атмосферу дослідження та пригод, що підтримує зацікавленість учнів у вивченні історії.

Також настільні ігри можуть бути використані як доповнення до основного курсу. Вони дозволяють поглибити знання здобувачів знань та розглядати додаткові аспекти подій Другої світової війни.

У підсумку, настільні ігри виводять вивчення історії на новий рівень, роблячи процес навчання захоплюючим та ефективним. Вони стають не лише засобом передачі інформації, але й інтерактивним інструментом для розвитку різних аспектів особистості учня. У вивченні Другої світової війни, настільні ігри не тільки допомагають засвоїти історичні факти, але й розвивають навички, які стануть корисними у всіх сферах життя.

Використання різноманітних методів та засобів на уроках історії Другої світової війни, таких як віртуальні екскурсії, 3D-моделі, настільні ігри та інші інтерактивні технології, не лише розширює можливості вивчення, але і значно покращує якість освіти. Застосування на уроках віртуальних екскурсій та 3D-моделей дозволяє учням "переступити" за межі шкільного класу і опинитися в самому центрі історичних подій. Це створює надзвичайно живе та реалістичне сприйняття минулого, допомагає учням глибше зануритися в історію та розуміти причини та наслідки подій.

Загалом, використання інновацій у вивченні Другої світової війни надає вчителям та учням можливість зануритися в історію, відчувати її живим і сучасним способом. Ці методи допомагають перетворити уроки історії на захопливий і високоефективний досвід, що сприяє глибшому розумінню минулого та розвитку комплексу навичок серед учнів.

Віртуальні екскурсії надають можливість учням "перенестися" в конкретний історичний контекст, відчувати атмосферу того часу та отримати враження, схожі на реальний досвід. Завдяки цьому, вони можуть відчувати себе активними учасниками історичних подій, що додає емоційного забарвлення до навчання. Крім того, ці технології створюють надзвичайно реалістичне

сприйняття минулого, допомагаючи учням легше і глибше зануритися в історію.

Використання 3D-моделей та інтерактивних технологій дозволяє створити візуально привабливий та динамічний урок. Учні можуть вивчати події, роздивляючись деталі, а це сприяє кращому розумінню причин та наслідків подій. Ці методи допомагають вчителям зробити навчання цікавішим та ефективнішим, стимулюючи активну участь та розвиваючи критичне мислення учнів.

Узагальнюючи, використання інновацій у вивченні Другої світової війни перетворює уроки історії в захопливий досвід, де учні відчують живий зв'язок з минулим. Це дозволяє не лише засвоїти факти, але й розвивати комплекс навичок та стимулювати інтерес до вивчення історії. В результаті ці технології стають не лише засобом передачі інформації, але й потужним інструментом для глибшого розуміння та осмислення минулого серед учнів.

2.3. Впровадження інноваційних методик в освітній процес

Навчання історії потребує творчого підходу викладача, зокрема це відзначається у виборі методичних прийомів і засобів, дидактичного матеріалу та використання аудіовізуальних засобів. Попри все розвиток творчого та критичного мислення учнів, де акцент робиться саме не на знаннях, а на їх самостійному професійному досвіді, є одним із найважливіших пріоритетів. Давно відомо, що одним із шляхів розвитку особистості учня в цьому питанні та активізації пізнавальної мотивації учня на лекційних та практичних заняттях з історії є навчально-дослідницька діяльність, яка включає визначення творчих завдань, дослідження та їх науковий підхід. Саме тому, розглянувши переваги і недоліки кожного методу, ми звернемося до деяких інноваційних платформ, які можна застосувати на занятті і дамо відповідь на питання стосовно впровадження інноваційних методик в освітній процес та як їх правильно застосовувати, щоб вони принесли позитивний результат. [26]

Одним з головних завдань сучасної освіти є виховання відповідальної особистості, яка здатна до самоосвіти та саморозвитку, а також вміє критично мислити, опрацьовувати різноманітну інформацію, використовувати набуті знання та застосовувати їх на практиці для творчого розв'язання проблем.

Саме тому, перед сучасною школою стоїть важливе завдання – це створити якісні умови для формування особистості з такими якостями, і це завдання не тільки і не стільки змісту освіти, скільки певних технологій навчання. [27]

Раніше ми вже розібрали достатню кількість інноваційних методів навчання, але не розібралися, як же правильно впроваджувати їх у навчання. Адже якщо використовувати тільки комп'ютерні ігри у вивченні воєнної історії, то заняття перетвориться в ігровий зал. Якщо використовувати тільки один метод, то це швидко може наскучити учням і у висновку ми не отримаємо позитивно результату від здобувачів знань. Саме тому, в сучасних країнах Європи, які йдуть в ногу разом з технологіями, дуже часто використовується так званий метод колаборації. Що ж це означає? Даний метод передбачає поєднання традиційних методів навчання з інноваційними методами вивчення воєнної історії.

Вивчення воєнної історії вимагає від викладачів креативних та ефективних методів, які б забезпечили учням глибоке розуміння та зацікавленість у матеріалі, тому сучасне поєднання традиційних та інноваційних методів на уроках воєнної історії може стати ключовим фактором у забезпеченні якісного та цікавого навчання. [36]

Для того, щоб поєднати дані методи між собою ми розробили 5 правил застосування їх на уроках. Головною перевагою використання цих правил є те, що в них немає чіткої послідовності. Тобто вчитель історії може включати свої креативні ідеї, а також змінювати почерговість кожного пункту і на ефективність уроку це ніяк не впливає. Отож, давайте звернемося до правил та розберемося, як зробити навчання ефективним залучаючи інноваційні технології. [40]

Спробуємо поглибитися у перше правило, яке визначає важливість використання традиційних методів, таких як лекції та аналіз історичних документів, як основи для ефективного вивчення воєнної історії. Воно має назву «**Лекції та документи**». Саме з цього правила рекомендуємо розпочати

свої заняття з традиційних методів, таких як лекції та аналіз історичних документів. Лекції виступають основним інструментом для передачі ключової інформації та контексту студентам. Починаючи з загальних концепцій і переходячи до деталей, лектор може розкривати та пояснювати події воєнної історії. Це дозволяє студентам отримати систематизоване уявлення про період чи конфлікт, ставши фундаментом для подальших роздумів. Однак лекції самі по собі можуть бути непередбачуваними. Для збагачення процесу навчання важливо включити аналіз історичних документів. Студенти мають можливість досліджувати первинні джерела — листи, документи, звіти — та розвивати свої аналітичні навички. Це допомагає їм не лише сприймати історію як набір фактів, але і розуміти, як ці факти взаємодіють і як вони формують історичний контекст.

Найкращим методом вивчення воєнної історії є поєднання лекцій із детальним аналізом історичних документів. Лекції створюють каркас, а аналіз документів дозволяє студентам побачити ці події через призму справжніх свідчень і унікальних перспектив. Це створює комплексне розуміння воєнних конфліктів та їхніх наслідків.

Важливо підкреслити, що лекції та аналіз документів мають бути взаємодоповнюючими, а не взаємовиключаючими. Активна участь студентів у цих процесах, через дискусії та групові завдання, також відіграє ключову роль. Це стимулює критичне мислення та робить навчання більш змістовним та захоплюючим. [37]

Перше правило, спрямоване на лекції та аналіз документів, визначає фундамент вивчення воєнної історії. Це правило ставить перед собою мету не лише передати факти, але й розвивати аналітичне мислення студентів. Важливо розуміти, що ці методи мають синергетично працювати, створюючи основу для подальших інновацій та глибокого дослідження воєнної історії.

Переходимо до наступного нашого правила **«Інтерактивне Опанування з Комп'ютерними Іграми»**. Завершивши лекції, викладач має

можливість переключити увагу студентів на більш активну форму навчання. Розповіді із лекцій тепер стають вихідною точкою для подальших досліджень. Замість того, щоб просто слухати, студенти готові стати активними учасниками. Щоб перевести теоретичні знання у практичні навички, введемо елемент інтерактивності через комп'ютерні ігри. Гравці стають віртуальними учасниками воєнних подій, вирішуючи стратегічні завдання та відчуваючи напруження реальних битв. [42]

Перехід від лекцій до комп'ютерних ігор не тільки збагачує навчання, але й робить його більш цікавим та практичним. Відбувається активне вивчення, де студенти стають учасниками історії, а не лише слухачами. По завершенні гри обговоренням результатів та стратегій, їхня здатність аналізувати та робити вибір стає ще більшою цінністю. Це відбувається через те, що під час гри студенти відчувають напруження та відповідальність, схожі на ті, що відчували учасники реальних битв. Це дозволяє їм зануритися у військовий конфлікт та зрозуміти реальний виклик воєнної тактики.

Іммерсивний досвід гри збагачує їхнє розуміння воєнних подій.

Наступним кроком є перехід від ігрової активності до аналізу за допомогою 3D Моделей, тому третє правило має назву **«Використання 3D Моделі для глибокого розуміння»**. Для початку, 3D моделі дозволяють студентам вивчати ключові об'єкти воєнної історії в деталях. Вони можуть розглядати оборонні лінії, військові об'єкти та інші структури з різних кутів та визначати їхні функціональні аспекти. Тут ми можемо застосувати платформу «Mozaik3D».

Перехід від ігор до 3D моделей включає комбінацію теоретичних знань, отриманих під час лекцій, та практичного досвіду, здобутого в іграх. 3D моделі стають інструментом візуалізації, допомагаючи студентам конкретизувати свої знання та уявлення про історичні події. Під час опрацювання моделей можна включати групові завдання. Аналізуючи певну модель вчитель може роздати кожній групі питання або завдання. Кожен учасник групи може

досліджувати окремий аспект війни, розширюючи загальне розуміння групи. Наприклад, один може вивчати політичний аспект, інший - військову тактику, а інший - вплив на цивільне населення. Спільна робота в групах сприяє розвитку комунікаційних навичок студентів. Вони вчаться висловлювати свої думки, слухати інших, аргументувати свої точки зору та приймати участь в дискусіях. А завдяки платформі з 3D моделями учням стане ще цікавіше працювати. [1]

Наступний крок для впровадження інноваційного навчального процесу це **«Віртуальні екскурсії для живого досвіду»**. Використання віртуальної реальності (VR) у вивченні історії перетворює звичайне заняття в захопливий іммерсивний досвід. VR дозволяє студентам буквально «перенестися» у минуле, використовуючи технологічний прогрес для навчання та розвитку. Віртуальні екскурсії забезпечують емоційне занурення в історію. Студенти можуть «побувати» на історичних майданчиках, відчуваючи атмосферу військових подій та реальні виклики того часу. Це дозволяє їм не лише бачити події, але і відчувати їх значущість.

Однією з ключових переваг віртуальних екскурсій є можливість детального розглядання військових стратегій прямо на місцях битв. Учні можуть аналізувати топографію, розташування військ, вивчати тактику та віддавати перевагу певним стратегічним рішенням. Віртуальні екскурсії також відкривають можливості для співпраці з історичними спільнотами та музеями. Учні, в супроводі вчителя, можуть отримати доступ до унікальних експозицій, архівів та інформації від експертів, які допоможуть розширити їхнє розуміння подій та їхнього впливу на місцеве населення. До даного методу можна підключити і проектну роботу, в якій учень буде досліджувати певну галузь Другої світової війни.

Заключною частиною є **«Обговорення та закріплення знань»**. Завершальне обговорення - це ключовий етап у навчанні, де учні можуть поділитися своїми думками та враженнями. Цей процес допомагає закріпити

знання, з'ясувати особисті враження від уроку та визначити нові аспекти теми. Завершальна частина обговорення фокусується на тому, що саме найбільше цікавило та здивувало студентів під час вивчення воєнної історії. Це може включати несподівані факти, нові погляди або елементи, які вони знаходять особливо захоплюючими. Обговорення створює простір для здобуття знань в результаті взаємодії та обміну думками. Цей метод закріплення знань є важливим етапом вивчення воєнної історії, оскільки він дозволяє студентам усвідомити та осмислити отримані враження та знання.

Вироблення навичок обговорення є важливою складовою успішного навчання. Організовані та структуровані обговорення можуть стати важливим інструментом розвитку аналітичного мислення, емоційного інтелекту та навичок комунікації. Засвоєні через обговорення знання мають тенденцію залишатися більш стійкими та глибокими, порівняно з іншими методами. [34]

Об'єднуючи традиційні та інноваційні методи вивчення воєнної історії, ми створюємо синергію, яка забезпечує глибоке та різностороннє засвоєння матеріалу. Традиційні лекції та аналіз документів є основою, яка дозволяє студентам отримати ключові факти та контекст історичних подій. Застосування комп'ютерних ігор, віртуальних екскурсій та 3D моделей дозволяє студентам не лише долучити свої сенсорні здібності до навчання, але й поглибити своє розуміння історичних подій. Вони стають активними учасниками, вирішуючи стратегічні завдання та відчуваючи себе часткою історії. Лекції та аналіз документів залишаються основою для розуміння ключових моментів воєнної історії. Вони створюють контекст та передають основну інформацію, а також розвивають аналітичне мислення та дослідницькі навички.

Гармонійне поєднання традиційних та інноваційних методів у вивченні воєнної історії відкриває перед студентами не тільки широкий обсяг знань, але і створює унікальне навчальне середовище, яке несе за собою захоплення та натхнення. Цей синергетичний підхід до навчання сприяє розвитку різних

аспектів особистості студента, важливих як у навчанні, так і у практичному житті.

По-перше, гармонійне поєднання традиційних та інноваційних методів активно сприяє формуванню критичного мислення студентів. Вони навчаються аналізувати інформацію, розуміти різні точки зору та розвивати власні аргументи. Це стає ключовою навичкою в сучасному світі, де важливо не лише отримати інформацію, але і вміти критично оцінювати її.

По-друге, такий підхід сприяє розвитку творчості студентів. Використання інноваційних методів, таких як віртуальні екскурсії чи історичні ігри, стимулює уяву та творчий підхід до вивчення матеріалу. Студенти не просто отримують факти, але й можуть застосовувати їх у нестандартних ситуаціях, що підвищує рівень їхньої творчої активності.

По-третє, гармонійне поєднання традиційних та інноваційних методів сприяє глибокому історичному розумінню. Замість простого запам'ятовування фактів, студенти можуть зануритися в історичні події, відчувати їхню складність та суперечливість. Це робить вивчення воєнної історії не лише навчанням, але й захоплюючим подорожжю в часі.

Гармонійне поєднання традиційних і інноваційних методів у вивченні воєнної історії допомагає створити повніше та глибше історичне розуміння серед студентів. Замість того, щоб обмежуватися простим запам'ятовуванням фактів, вони отримують можливість іммерсії в історичний контекст, де можуть відчувати складність та суперечливість подій. [37]

ВИСНОВКИ

У світі, де змінюється технологічний ландшафт і виникають нові виклики, творчий підхід до вирішення проблем стає ключовим фактором для успіху та сталого розвитку суспільства. Сучасні умови вимагають від людей не лише засвоєння стандартних знань, але й вміння застосовувати їх творчо та ефективно.

Сприяння творчому мисленню в освіті через інноваційні методи та завдання є необхідною складовою, яка формує у студентів вміння думати нестандартно та знаходити творчі підходи до вирішення реальних проблем. Важливо розуміти, що творчість не обмежується лише мистецтвом чи дизайном, вона також виявляється у здатності генерувати нові ідеї та шляхи розв'язання завдань у різних галузях. [21]

Інноваційні методи, такі як проекти з практичними завданнями, творчі лабораторії та мультимедійні ресурси, не лише стимулюють творчий розвиток учнів, але і формують у них навички праці в колективі та ефективної комунікації. Такі методи навчання надають можливість студентам виявити свій потенціал, виходячи за межі стандартних програм.

Важливим аспектом є інтердисциплінарний характер таких підходів, де студенти можуть поєднувати різні області знань та використовувати їх для створення інноваційних рішень. Це сприяє розвитку гнучкості мислення та уміння адаптуватися до змін у сучасному світі. [27]

Сприяння творчому мисленню в освіті не тільки готує молоде покоління до викликів сучасного світу, але й створює передумови для створення інновацій та розвитку нових галузей. Це формує громадян, які не лише володіють знаннями, але і здатні вносити свій власний внесок у розвиток суспільства, будучи творчими, креативними та готовими до викликів майбутнього.

Дослідження інноваційної методики вивчення подій на основі військової історії Другої світової в шкільному курсі всесвітньої історії свідчить про

значущий потенціал цього підходу для покращення якості освіти та розуміння студентами ключових історичних подій. [26]

Реалізація даної методики відкриває нові можливості для поглибленого вивчення історії, розширюючи аналітичні здібності та критичне мислення учнів. Зокрема, використання військової історії Другої світової в якості основи дозволяє учням не лише отримати об'єктивний огляд подій, але й розкрити глибинні причини та наслідки подій того часу.

Дослідження вказує на те, що інтеграція військової історії у навчальний процес може підвищити зацікавленість учнів, адаптуючи матеріал до сучасних технологій та педагогічних методик. Використання мультимедійних засобів, інтерактивних уроків та рольових ігор сприяє активній участі студентів у навчальному процесі. [1]

Нарешті, розробка інноваційних методик вивчення історії має потенціал покращити рівень освіти в цілому, сприяючи розвитку критичного мислення, аналітичних навичок та загальної історичної обізнаності учнів. Подальше впровадження та удосконалення цієї методики може стати ключовим чинником покращення якості навчання та підготовки молодого покоління до розуміння та аналізу подій минулого в контексті сучасності.

Ми вже знаємо, що вивчення історії завжди було важливим елементом освітнього процесу, але сучасні технології та інновації дозволяють нам перетворити цей процес на захопливий та ефективний досвід. Використання інновацій у вивченні історії, зокрема під час вивчення Другої світової війни, може значно покращити якість освіти та зробити уроки цікавішими для учнів. [36]

Один із способів поглибити розуміння історії - використання віртуальних екскурсій та 3D-моделей. Це дозволяє учням "переступити" за межі шкільного класу та опинитися в самому центрі історичних подій. Завдяки цим технологіям учні можуть відчувати себе часткою минулого, що робить вивчення історії більш живим і реалістичним.

Настільні ігри є ефективним засобом залучення учнів до вивчення історії. Гравці стають активними учасниками історичних подій, розвиваючи критичне мислення та аналітичні навички. Це не лише передає інформацію, але і робить навчання більш емоційно важливим.

Застосування інтерактивних технологій, таких як віртуальні екскурсії та 3D-моделі, розширює можливості вивчення історії. Учні можуть "зануритися" в події, вивчати деталі та розуміти причини та наслідки подій. Це сприяє глибшому розумінню історичного контексту та розвитку критичного мислення.

Використання інновацій у вивченні історії покращує якість освіти, оскільки це не лише передає факти, але й розвиває різні аспекти особистості учня. Учні не лише засвоюють інформацію, але і розвивають критичне мислення, комунікативні навички та спроможність аналізувати події.

Використання інновацій у вивченні історії, зокрема під час вивчення Другої світової війни, створює унікальні можливості для учнів. Це не тільки робить процес навчання захопливим, але й сприяє глибокому розумінню минулого та розвитку різноманітних навичок серед учнів. Інновації у вивченні історії відкривають нові горизонти для освіти, роблячи її цікавою, доступною та важливою для кожного учня.

Також, ми вияснили, що колабораційне навчання, поєднуючи традиційні та інноваційні методи, виявляється потужним інструментом для розвитку комплексу навичок та забезпечення ефективного навчання. Традиційні методи, основані на викладанні та засвоєнні інформації, поєднуються з інноваційними підходами, спрямованими на стимулювання активності, творчості та інтеракції. [40]

Колабораційне навчання надає учням можливість спільно працювати, обмінюватися ідеями та взаємодіяти, розширюючи їхні знання через колективний інтелект групи. Традиційні методи навчання, такі як лекції та індивідуальні вправи, забезпечують базову основу знань, в той час як

інноваційні методи, наприклад, використання технологій та проектного навчання, стимулюють творчий підхід та самостійність. Це синергетичне поєднання традиційного та інноваційного навчання дозволяє створювати глибше розуміння теми, розвивати критичне мислення та навички розв'язання проблем, а також сприяє формуванню комунікативних навичок та здатності до співпраці.

Колабораційне навчання відкриває двері до нових можливостей для студентів, створюючи структуровану платформу для обміну знаннями та взаємодопомоги. Цей підхід реалізує парадигму "вчусь разом з іншими", сприяючи не лише освоєнню конкретної теми, а й розвитку широкого спектру соціальних та пізнавальних навичок, які є ключовими в умовах сучасного освітнього середовища. Таким чином, використання комбінації традиційних і інноваційних методів в колабораційному навчанні створює унікальну та ефективну модель освіти, сприяючи повному розвитку і підготовці студентів до викликів XXI століття.

Сучасні технології не лише розширюють доступ до інформації про Другу світову війну, але й трансформують сам процес навчання, забезпечуючи більш інтерактивний та ефективний спосіб засвоєння знань. Використання віртуальних технологій дозволяє учням поглибити своє розуміння подій, переносити себе в час і простір минулого. [27]

Інноваційні методи, такі як віртуальні екскурсії та інтерактивні додатки, створюють можливість для емоційного занурення учнів у історію, роблячи вивчення більш захопливим та непередбачуваним. Графічні та мультимедійні ресурси розширюють візуальні можливості, допомагаючи створити живий образ історичних подій.

Онлайн-ресурси та спільноти відкривають нові шляхи для обміну знаннями та дослідження історії разом із спільнотою. Вони сприяють розвитку критичного мислення та аналітичних навичок, важливих для осмислення історичних фактів.

Хотілось би відзначити, що впровадження сучасних технологій в навчальний процес позитивно впливає на вивчення Другої світової війни, роблячи цей історичний період більш доступним, захоплюючим та ефективним для сучасного покоління.

Сприяючи швидкому та легкому доступу до різноманітних джерел інформації через Інтернет, технології дозволяють учням освоювати матеріал більш гнучко та індивідуалізовано. Віртуальні екскурсії та 3D-моделі створюють інтерактивне оточення, яке дозволяє учням "пережити" історію, роблячи навчання більш особистим та емоційно насиченим.

Крім того, інноваційні підходи, такі як настільні ігри та віртуальні екскурсії, розширюють можливості вивчення історії та роблять навчання цікавим і захоплюючим. Спільне використання різних методів, таких як віртуальні технології, ігрові підходи та традиційні методи, дозволяє створити комплексний підхід до вивчення історії Другої світової війни.

В результаті використання цих інструментів освіти, сучасні технології не лише роблять історію доступною та цікавою для учнів, але й перетворюють процес навчання на важливий досвід, що сприяє глибшому розумінню історичних подій та розвитку широкого спектру навичок серед учнів. Такий підхід стає ключовим для підготовки молодого покоління до викликів сучасного світу, де розуміння історії є важливим компонентом громадянської та культурної компетентності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Intel. Навчання для майбутнього: Навчальний посібник – К.: Вид-во “Нора-прінт”, 2005. – 416 с.
2. Nichols A. The Use of Interactive Whiteboards in the Classroom: A Review of the Literature / A. Nichols. – London: British Educational Research Association, 2006. – 24 p. № 6. – С. 14 – 20.
3. Арламов О.В. Дидактичні основи використання інтерактивних методів навчання в загальноосвітньому навчальному закладі: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / О.В. Арламов. – Луганськ, 2009. – 20 с.
4. Арламов О.В. Інноваційні технології навчання в загальноосвітньому навчальному закладі: навч. посіб. / О.В. Арламов. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2012. – 264 с.
5. Баханов К.О. Навчання історії за проектною системою // Історія в школах України. – 2000. – № 3.– С. 33 – 37.
6. Баханов К.О., Нищета В.А. Життєтворчі проекти в навчанні історії України: Посібник для
7. Биков В.Ю. Інформатизація загальноосвітньої і професійно-технічної школи України: концептуальні засади і пріоритетні напрями / В.Ю. Биков // Професійна освіта: педагогіка і психологія. Українсько-польський журнал / За ред.: І.Зязюна, Н.Ничкало, Т.Лєвовицького, І.Вільш. – Ченстохова, К., 2003. – Вид. IV. – С. 501–515.
8. Богдановська Л.П. Особливості викладання курсу всесвітньої історії при застосуванні засобів інформаційно-комунікаційних технологій / Л.П. Богдановська // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. – Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи. – Вип. 19. – К.,
9. Бургін М.М. Інтерактивні технології навчання в загальноосвітньому навчальному закладі: навч. посіб. / М.М. Бургін. – Кіровоград: КДПУ ім. В.

Винниченка, 2012. – 224 с.

10. Бургін М.М. Теоретичні основи застосування інтерактивних технологій у процесі навчання: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / М.М. Бургін. – Кіровоград, 2009. – 20 с.

11. Валько Л. М. Сучасні підходи та інноваційні тенденції в методиці навчання історії. Актуальні питання історії України, всесвітньої історії та методик їх викладання : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Рівне, 19 трав. 2023 р.) / Міжнар. економ.-гуманіт. ун-т ім. акад. Степана Дем'янчука. Рівне: МEGУ, 2023. С. 130–133.

12. Варава І., Суходольська А. А. Нові методики викладання історії держави та права зарубіжних країн. Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». 2022. Т. 1, № 62. С. 210–217.

13. Васека Р. М., Данкович А. В. Проблеми сучасної освіти в Україні та шляхи їх вирішення. Актуальні проблеми та стратегії розвитку підприємництва, торгівлі і маркетингу в умовах сучасного ринку : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. Тернопіль : ДВНЗ «Тернопільський коледж харчових технологій і торгівлі», 2021. С. 17–19.

14. вчителя. – Х.: Основа, 2008. –109 с. – (Бібліотека журналу “Історія та правознавство”. Вип. 2 (50))

15. Гнатенко В.Г. Методика викладання історії в середній школі: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / В.Г. Гнатенко. – К.: Вища шк., 2005. – 288

с. 16. Гудирева О. Сучасні інформаційні технології та освітня програма “Intel® Навчання для майбутнього” в загальноосвітній школі // Таврійський вісник освіти: науково-методичний журнал / Південноукраїнський регіональний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів. – Херсон. – 2006. – № 4 (16). – С. 61 – 72.

17. Дяченко С.В. Підготовка майбутніх вихователів до формування основ комп'ютерної грамотності старших дошкільників: автореф. дис. ... канд. пед.

наук: 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / С.В. Дяченко.– Луганськ, 2009. – 20 с.

18. Журавльов В.В. Дидактичні умови використання інформаційнокомунікаційних технологій у навчанні учнів 5–7 класів загальноосвітньої школи: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.09 "Теорія навчання" / В.В.

Журавльов. – Харків, 2005. – 20 с.

19. Журавльов В.В. Інформаційні технології в навчанні: навч. посіб. / В.В.

Журавльов. – Харків: НТУ "ХПІ", 2012. – 224 с.

20. Коляда І. А. Вивчення історичних особистостей на уроках історії України у 8 класі: впровадження інноваційних підходів. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи. 2021. № 82. С. 71–77.

21. Кондратова В.В. Дидактичні умови застосування комп'ютерної графіки в навчанні учнів 5–7 класів загальноосвітньої школи: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.09 «Теорія навчання» / В.В. Кондратова; Харків. нац. пед. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Х., 2005. – 20 с.

22. Кравченко В.П. Методика викладання історії в середній школі: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / В.П. Кравченко. – К.: Вища шк., 2005. – 304 с.

23. Лебедик Л. В., Стрельніков В. Ю., Стрельніков М. В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін : навчально-методичний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Полтава: АСМІ, 2020. 303 с.

24. Мирошниченко В.О. Методика застосування проектної технології у процесі навчання історії в 10-му класі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня

- канд. пед. наук: 13.00.02. “Теорія та методика навчання (історія та суспільствознавчі дисципліни)”. – К. – 2010. – 20 с.
25. Мирошниченко В.О. Організація проектної діяльності учнів на уроках історії в 10-му класі. Методичний посібник / За заг. ред. К. Баханова. – Х.: Основа, 2009. – 157 с. – (Бібліотека журналу “Історія та правознавство”. Вип. 3 (63)).
26. Михайлюк В. Сучасні технології у викладанні історії в школі: теоретичні засади студентської педагогічної практики. *International Science Journal of Education & Linguistics*. 2022. Т. 1, №3. С. 120–130.
27. Міжнародна спільнота технологій в освіті International Society for Technology in Education (ISTE) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iste.org>
28. Місюра О.Л. Методика викладання історії в середній школі: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / О.Л. Місюра. – К.: Вища шк., 2005. – 288 с.
29. Науменко І.О. Методика навчання історії в середній школі: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / І.О. Науменко, В.П. Міщенко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Вища шк., 2002. – 384 с.
30. Науменко І.О. Методика навчання історії в середній школі: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / І.О. Науменко, В.П. Міщенко. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Вища шк., 2008. – 400 с.
31. Науменко І.О. Методика навчання історії в середній школі: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / І.О. Науменко, В.П. Міщенко. – 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Вища шк., 2014. – 464 с.
32. Олійник А.І. Інформаційні технології як основа і засіб реалізації інноваційних процесів в сучасній освіті: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.10 «Філософія освіти»/ А.І. Олійник; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2008. – 20 с.

33. Осадченко О.І. Методика викладання історії в середній школі: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / О.І. Осадченко. – К.: Вища шк., 2005. – 288 с.
34. Песков В.О. Методика навчання історії в середній школі: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / В.О. Песков. – К.: Вища шк., 2005. – 256 с.
35. Песков В.О. Методика навчання історії в середній школі: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / В.О. Песков. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Вища шк., 2009. – 304 с.
36. Песков В.О. Методика навчання історії в середній школі: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / В.О. Песков. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Вища шк., 2014. – 384 с.
37. Подкупко Т. Л. Соціальні мережі як інструмент дистанційного викладання історії України. II Шкловські читання «Проблеми сучасних природничо-математичних наук таметодик їх викладання»: II Міжнар. наук.практ. конф. (м. Глухів. 28–29 жовтня 2020 р.).Глухів, 2020. С. 72.
38. Пометун О.І. Самостійна робота школярів при вивченні історії УРСР (IX кл.) / О.І. Пометун // Радянська школа. – К.,1985. – №4. – С. 30.
39. Просяник С. В. Методика проведення віртуальних екскурсій при викладанні історії в 9 класі. Модернізація системи освіти: глобальний, європейський та національний аспекти: матеріали науково-практичної конференції (м. Рівне, 21-22 жовтня 2022 р.). Рівне, 2022. С. 8–11.
40. Стьопул І. Сучасний урок історії в умовах Нової української школи: реалізація компетентнісного підходу. Освіта і наука. 2021. № 1. С. 56–60.
41. Фурдичко А. Виховний потенціал музичного фольклору в процесі викладання історії України в середніх класах загальноосвітньої школи. Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. 2021. № 2 (30). С. 113–116

42. Юсуфбекова Н.Т. Інтерактивні технології навчання в загальноосвітньому навчальному закладі: навч. посіб. / Н.Т. Юсуфбекова. – К.: ВД "Академія", 2012. – 256 с.